

HRVATSKI SABOR

KLASA: 021-12/20-09/20

URBROJ: 65-24-14

Zagreb, 17. svibnja 2024.

**ZASTUPNICAMA I ZASTUPNICIMA
HRVATSKOGA SABORA**

**PREDSJEDNICAMA I PREDSJEDNICIMA
RADNIH TIJELA**

Na temelju članka 33. stavka 1. podstavka 3. Poslovnika Hrvatskoga sabora u prilogu upućujem *Izveštaj o radu AZ obveznih mirovinskih fondova za 2019. godinu, te zajednički "Izveštaj o radu obveznih mirovinskih fondova za 2019. godinu"*, koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora u skladu s odredbom članka 150. Zakona o obveznim mirovinskim fondovima ("Narodne novine", broj 19/14, 93/15, 64/18 i 115/18), dostavio Allianz ZB d.o.o. društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, aktom od 31. ožujka 2020. godine.

PREDSJEDNIK

Gordan Jandroković

U Zagrebu, 31. ožujka 2020.

Naš znak: 93/20NHK

Hs**NP*021-12/20-09/20*325-20-01**H5

REPUBLIKA HRVATSKA
SS - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno: 01-04-2020		
Klasifikacijska oznaka:	Org. jed.	
021-12/20-09/20	65	
Uredžbeni broj:	Pril.	Vrij.
325-20-01	-	-

HRVATSKI SABOR

n/r Gordan Jandroković,
predsjednik Hrvatskog sabora

Trg svetog Marka 6
10 000 Zagreb

Predmet: Izvještaj o radu AZ obveznih mirovinskih fondova za 2019. godinu
- dostavlja se

Poštovani,

sukladno odredbi članka 150. Zakona o obveznim mirovinskim fondovima („Narodne novine“ br.19/14, br.93/15, 64/18, 115/18), Allianz ZB d.o.o. društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima dužno je jednom godišnje, u prvom tromjesečju za proteklu kalendarsku godinu, Hrvatskom saboru podnijeti izvještaj o radu obveznih mirovinskih fondova kojima upravlja: AZ obvezni mirovinski fond kategorije A, AZ obvezni mirovinski fond kategorije B i AZ obvezni mirovinski fond kategorije C.

Postupajući u skladu s navedenom odredbom, u pravitku Vam dostavljamo Izvještaj Hrvatskom saboru o radu AZ obveznih mirovinskih fondova za 2019. godinu kao i zajednički izvještaj svih obveznih mirovinskih društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima.

S poštovanjem,

Kristijan Buk
Predsjednik Uprave

Pravitak:

- *Izvještaj o radu AZ obveznih mirovinskih fondova*
- *Zajednički izvještaj obveznih mirovinskih fondova*

AZ d.o.o. društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima

Heinzelova 70

10 000 ZAGREB

**Izvještaj Hrvatskom saboru
o radu AZ obveznih mirovinskih fondova
za 2019. godinu**

Ožujak 2020. godine

Sukladno Zakonu o obveznim mirovinskim fondovima (dalje u tekstu: Zakon ili ZOMF), AZ d.o.o. društvo za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima, Zagreb, Heinzelova 70, podnosi Hrvatskom saboru izvještaj o radu AZ obveznih mirovinskih fondova u 2019. godini.

1. UVOD

AZ d.o.o. društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima (dalje: Društvo ili AZ d.o.o.) osnovano je 1. kolovoza 2001. godine, upisano u sudski registar 26. rujna 2001. godine, a 3. rujna 2018. u sudski registar upisano je pripajanje društva Allianz ZB d.o.o. društvo za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima.

Društvo je odobren rad Rješenjem Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga od 5. studenog 2001. godine, Klasa: IP/I 034-04/01-01/62, a odobrenje za osnivanje i upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima izdano je Rješenjem Agencije Klase: UP/I 972-03/18-01/06 dana 23. kolovoza 2018.

Članovi Nadzornog odbora Društva u 2019. godini bili su: dr. Kay Müller, predsjednik, Mirela Mihin Raguž, zamjenica predsjednika, mr. Branka Vladetić, član, dr. Christoph Plein, član, Stjepan Mandić, član Nadzornog odbora od 8. kolovoza 2019. godine te Ivana Jakelić koja je obnašala funkciju članice Nadzornog odbora do 28. lipnja 2019. godine.

Članovi Uprave Društva u 2019. godini bili su Kristijan Buk, predsjednik, Mario Staroselčić, član, Saša Novosel, član i Slaven Bošnjak, član.

Osnivači Allianz ZB d.o.o. društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima su:

- i. Allianz New Europe Holding GmbH – dio Allianz grupe koja je najveća europska i jedna od vodećih svjetskih osiguravajućih kuća, ali i jedna od najvećih i najcjenjenijih svjetskih financijskih institucija sa stogodišnjom tradicijom poslovanja – vlasnik je 51 % Društva;
- ii. Zagrebačka banka d.d. – članica Grupe UniCredit, vodeća banka u Hrvatskoj i jedna od vodećih banaka u srednjoj i istočnoj Europi koja je započela s poslovanjem još davne 1914. pod imenom Gradska štedionica, a od 1977. godine posluje kao Zagrebačka banka – vlasnik je 49 % Društva.

Obveznim mirovinskim fondovima upravlja Društvo u svoje ime i za zajednički račun članova mirovinskog fonda. Mirovinski fondovi pod upravljanjem Društva su fondovi kategorije A, B ili C (dalje u tekstu pojedinačno: Fond, zajednički: Fondovi). Mirovinski Fondovi različitih kategorija imaju različite strategije ulaganja.

AZ obvezni mirovinski fond počeo je s radom 30. travnja 2002. godine. Po stupanju na snagu ZOMF-a, dotadašnji AZ obvezni mirovinski fond postao je AZ obvezni mirovinski fond kategorije B, dok su AZ obvezni mirovinski fondovi kategorije A i C počeli s radom 21. kolovoza 2014. godine. Članovi su mogli odabrati kategoriju fonda, osim u slučaju da su imali manje od 5 godina do mirovine, kada su po sili Zakona prebačeni u obvezni mirovinski fond kategorije C.

Depozitar Fondova je OTP banka d.d., Domovinskog rata 61, Split.

Neovisni revizor Fondova je PricewaterhouseCoopers d.o.o., Heinzelova 70, Zagreb.

Nadzor nad poslovanjem

Nadzor nad poslovanjem mirovinskih fondova i Društva (te depozitara Društva i Središnjeg registra osiguranika) provodi Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Agencija). Osnovni ciljevi nadzora su provjera zakonitosti, procjena sigurnosti i stabilnosti poslovanja subjekata nadzora, a radi zaštite interesa članova mirovinskog fonda, te javnog interesa, pridonosenja stabilnosti financijskog sustava te promicanja i očuvanja povjerenja u tržište kapitala.

Financijsko izvještavanje

Na financijsko izvještavanje mirovinskih fondova primjenjuju se propisi kojima se uređuje računovodstvo u Republici Hrvatskoj i Međunarodni standardi financijskog izvještavanja.

Revidirana financijska izvješća AZ obveznih mirovinskih fondova za 2019. godinu, bit će dostupna na mrežnoj stranici www.azfond.hr u Zakonskom roku, do 30. travnja 2020. godine.

Upravljanje imovinom

Društvo ulaže imovinu Fondova sukladno zakonskim odredbama, radi povećanja vrijednosti imovine Fondova, uz uvažavanje načela sigurnosti, razboritosti i opreza, te smanjenja rizika raspršenosti ulaganja. Društvo aktivno upravlja imovinom Fondova, što znači da se vrijednosnim papirima trguje na temelju analize financijskih izvještaja izdavatelja, cijene pojedinačnog vrijednosnog papira, razine dioničkih indeksa, prinosa na tržištu duga te opće ocjene stanja ekonomije.

Na osnovu gore navedenog pristupa, kreira se optimalna kombinacija vrijednosnih papira, te instrumenata tržišta novca na način da tako kreirani portfelj predstavlja najpoželjnije ulagačke prilike unutar investicijskih ograničenja navedenih u statutu pojedinog fonda. Dodatno, pri kreiranju optimalnog portfelja Društvo dodatnu pažnju posvećuje transparentnosti pojedinog izdavatelja, usklađenosti ciljeva izdavatelja s ciljevima članova fonda, investicijskom cilju pojedinog fonda, likvidnosti vrijednosnih papira te transakcijskim troškovima.

Upravljanje rizicima

Društvo je uspostavilo sveobuhvatan i učinkovit sustav upravljanja rizicima kako za mirovinsko društvo tako i za fondove pod upravljanjem. Ustanovljene su strategije, politike, postupci i mjere upravljanja rizicima, a koje se redovito ažuriraju, sa svrhom cjelovitog i pravovremenog prepoznavanja i dokumentiranja rizika, kojima jesu ili bi mogli biti izloženi Društvo i Fondovi u svom poslovanju, definiranja prihvatljive razine rizika za Društvo i Fondove, te postupanja radi poduzimanja mjera preuzimanja, smanjivanja, disperzije, prijenosa i izbjegavanja rizika, koje je Društvo prepoznalo i izmjerilo, odnosno ocijenilo.

Praćenje usklađenosti poslovanja

Funkcija praćenja usklađenosti s relevantnim propisima zadužena je za praćenje i redovnu procjenu primjerenosti i učinkovitosti mjera, politika i procedura o utvrđivanju i svođenju rizika neusklađenosti poslovanja Društva s relevantnim propisima kao i drugih povezanih rizika na najmanju moguću mjeru, praćenje i redovnu procjenu aktivnosti Društva koje se odnose na uočene propuste u poštivanju i pridržavanju obveza u skladu s relevantnim propisima, savjetovanje viših rukovoditelja i drugih relevantnih osoba odgovornih za obavljanje djelatnosti Društva o načinu primjene relevantnih propisa.

Interna revizija

Funkcija interne revizije odgovorna je za propisivanje, provođenje i ažuriranje plana revizije te periodičko ispitivanje i procjenjivanje primjerenosti i učinkovitosti sustava Društva, kao i mehanizma internih kontrola, davanje preporuka na temelju rezultata ispitivanja, provjeravanje usklađenosti s preporukama, te izvješćivanje u vezi poslova interne revizije.

Naknade

Radi pokrića troškova poslovanja, obvezno mirovinsko društvo, sukladno Zakonu zaračunava sljedeće naknade;

- Ulaznu naknadu koja iznosi 0,5% od uplaćenog doprinosa za cijelo vrijeme trajanja članstva.

- Naknadu za izlaz koja se naplaćuje ukoliko član odluči promijeniti fond i istodobno se radi o promjeni mirovinskog društva, prije isteka treće godine članstva. U prvoj godini članstva naknada za izlaz iznosi 0,8%, u drugoj 0,4%, a u trećoj godini 0,2% od iznosa sredstava na osobnom računu člana fonda. Nakon treće godine članstva u fondu izlazna naknada se ne naplaćuje. Prilikom promjene kategorije fonda, izlazna naknada se ne naplaćuje.
- Naknadu za upravljanje, kojom se pokrivaju troškovi upravljanja imovinom članova fondova, a u 2019. godini iznosila je 0,338% na osnovicu koju čini ukupna imovina mirovinskog fonda umanjena za obveze s osnove ulaganja. Društvo ima pravo na iznos naknade za upravljanje koja čini 20% ukupno naplaćenog iznosa za upravljanje od strane svih mirovinskih društva u Republici Hrvatskoj tijekom kalendarske godine. Ako Društvo obračuna i naplati tijekom kalendarske godine naknadu za upravljanje više od 20%, dužno je 55% tako više naplaćenog iznosa naknade za upravljanje uplatiti na odgovarajući uplatni račun Središnjem registru osiguranika kako bi se izvršio raspored tih sredstava mirovinskim fondovima. U 2020. godini naknada za upravljanje iznosi najviše 0,3%, a za svaku daljnju godinu stopa naknade se umanjuje za 5,5% u odnosu na stopu naknade koje se primjenjivala u prethodnoj godini, zaokruženo na tri decimalna mjesta, s time da ista ne može biti niža od 0,27%.

Društvo na teret imovine Fondova plaća naknadu depozitaru čiji najviši postotak propisuje Agencija na godišnjoj razini. Najviši postotak za 2019. godinu može iznositi 0,025%. Prema Ugovoru s Depozitarom naknada je u 2019. godini iznosila 0,019% godišnje prosječne neto vrijednosti imovine fonda. Osnovica za obračun propisana je od strane Agencije i čini ju ukupna imovina fonda umanjena za iznos obveza mirovinskog fonda s osnove ulaganja u financijske instrumente.

Odnosi s članovima

Društvo je odgovorno članovima Fondova za uredno i savjesno obavljanje poslova propisanih Zakonom, propisima donesenima na temelju Zakona i odrednicama statuta svakog pojedinog fonda.

Društvo je obvezno najkasnije do 30. travnja svake kalendarske godine izdati informativni prospekt Fonda s informacijama do 31. prosinca prethodne godine, a koji sadržava podatke o Fondu i Društvu, podatke o depozitaru te druge informacije propisane Zakonom i propisima Agencije. Objavljuje ga na svojim mrežnim stranicama i dnevnim novinama koje se prodaju na cijelom ili pretežitom području Republike Hrvatske.

Centralno mjesto na kojem članovi AZ obveznih mirovinskih fondova mogu dobiti sve Zakonom propisane informacije o poslovanju Društva i Fondova predstavlja mrežna stranica www.azfond.hr.

Društvo sustavno na svojim mrežnim stranicama objavljuje svaki pravni i poslovni događaj u vezi s Društvom ukoliko se radi o događajima koji bi mogli značajno utjecati na poslovanje Fonda. Objavljuju se tromjesečni i revidirani godišnji izvještaji Fondova, kao i svi drugi propisani dokumenti i izvještaji o poslovanju Društva i Fondova.

Uz sve Zakonom propisane informacije, mrežna stranica sadržava i sve korisničke informacije za svoje članove. Za uvid u stanje na svom osobnom računu AZ obvezni mirovinski fondovi nude široku lepezu mogućnosti. Uz dosadašnje mogućnosti praćenja stanja na osobnom računu putem elektronske pošte, sms izvješćivanja, ulaska na svoj osobni račun na mrežnoj stranici fonda putem korisničkih oznaka ili pozivom na AZ-ov besplatni info telefon, uveden je u 2016. godini, novi način izvješćivanja putem besplatne mobilne aplikacije - *AZ Fond*.

Uz sve ponuđene elektronske načine izvješćivanja, svaki član AZ obveznih mirovinskih fondova, na zahtjev, može dobiti i pisano izvješće o svom stanju na osobnom računu u fondu, kao i sve druge informacije vezane uz članstvo i prava koja proizlaze iz članstva.

Dodatno, Društvo je uspostavilo primjerene postupke koji osiguravaju da se eventualne pritužbe članova Fonda rješavaju na adekvatan način te da nema ograničenja za ostvarivanje prava članova. Društvo uspostavlja i ostvaruje primjerene postupke koji osiguravaju da su informacije u vezi s postupkom rješavanja pritužbi člana Fonda dostupne i članu Fonda i Agenciji, kako je to propisano Zakonom.

2. Makroekonomsko okruženje

2.1. Svijet

Nakon pogoršanja makroekonomskih pokazatelja u 2018. godini, trend usporavanja svjetske ekonomije nastavljen je i u 2019. godini. Ako je suditi po najnovijim ekonomskim prognozama MMF-a za očekivati je nastavak usporavanja i u naredne dvije godine.

Eskalacija trgovinskog rata između SAD-a i Kine dovela je do pada u trgovinskoj razmjeni i slabljenja industrijske proizvodnje na globalnoj razini. Komplikacije i opetovano odgađanje datuma izlaska Velike Britanije iz Europske unije bio je dodatan faktor nesigurnosti prvenstveno europskog tržišta. Centralnim bankarima to je bio dovoljan signal da se ponovno vrate na kurs ekspanzivne monetarne politike. FED je svoj plan s kraja 2018. godine i najavu o dizanju referentne kamatne stope kroz 2019. modificirao te je stopa tijekom 2019. godine spuštana u tri navrata. Europska centralna banka je spustila centralnu stopu sa -0,4% na -0,5%, dok je Kineska centralna banka također nizom intervencija nastavila sa izrazito ekspanzivnom monetarnom politikom.

Daljnje spuštanje ionako niskih kamatnih stopa kao i povećanje količine novca u opticaju uzrokovalo je porast vrijednosti gotovo svih klasa imovine, koje su nerijetko dosegle i nove rekordne vrijednosti. S druge strane dugoročni učinci ostaju neizvjesni. Monetarne stimulacije centralnih banaka sve su kraćeg daha i sve se češće zazivaju mjere fiskalne ekspanzije u cilju poticanja daljnjeg gospodarskog rasta kako bi se ublažila neizvjesnost dugoročnih gospodarskih izgleda.

2.2. Hrvatska

Domaći bruto proizvod nastavio je rast iz 2018. godine, kada je ekonomska aktivnost porasla na godišnjoj razini 2,6%. Posljednji podaci pokazuju da je u 2019. godini domaće gospodarstvo raslo po stopi od 2,9%. Pad nezaposlenosti i porezno rasterećenje dohotka pozitivno utječe na osobnu potrošnju. Zadržani su pozitivni trendovi u turizmu, a prema svemu sudeći i u 2019. godini svjedočit ćemo višku proračuna opće države.

Sve navedeno rezultiralo je poboljšanjem kreditnog rejtinga Hrvatske i povratkom u investicijski razred od strane dviju vodećih rejting agencija. Zahvaljujući poboljšanju rejtinga i u 2019. godini nastavljen je pad zahtijevane premije na rizik Hrvatske, odnosno nastavljena je konvergencija prinosa na državne obveznice prinosisima razvijenih zemalja. Republika Hrvatska uputila je zemljama članicama europodručja pismo namjere o ulasku u Europski tečajni mehanizam (ERM II). Ulazak u ERM II mehanizam bila bi dodatna potvrda dugoročne stabilnosti i pozitivnih efekata na domaće gospodarstvo obzirom na očekivanu dodatnu stabilizaciju tečaja kune prema euru i daljnju konvergenciju kamatnih stopa.

3. Projekti za podizanje razine financijske pismenosti

AZ mirovinski fondovi i u 2019. godini nastavili su s ulaganjima u projekte koji imaju za cilj podizanje razine financijske pismenosti u Republici Hrvatskoj, kako kroz aktivnosti unutar Udruženja mirovinskih fondova, tako i kroz vlastite projekte koje predstavljamo u nastavku.

AZ mirovinski fondovi bili su glavni pokrovitelj projekta „Hrvatska pamet Hrvatskoj 2019.“

Projekt *Hrvatska pamet Hrvatskoj 2019.* bio je glavni društveno odgovorni projekt unutar proslave 60. godišnjice Večernjeg lista i 15 godina izlaženja Poslovnog dnevnika. Stoga je projekt osim uobičajenog natjecanja studentskih projekata, bio proširen događanjima na Sveučilištima u četiri grada u Hrvatskoj, na kojima je projekt direktno predstavljen studentima.

Dodatno, u prošlogodišnjem projektu uvedena je nova kategorija „Financijaš“ na prijedlog Društva kao glavnog pokrovitelja projekta, a u kojoj su se studenti natjecali s projektima kojima je zadatak podizanje razine financijske pismenosti među studentskom populacijom.

Sastavni dio projekta je distribucija Poslovnog dnevnika putem stalaka na 15 lokacija u Zagrebu (fakulteti i studentski domovi) na kojima se studentima dnevno dostavlja Poslovni dnevnik. Tako su studenti imali priliku besplatno čitati specijalizirani poslovno financijski dnevni list.

U suradnji s Hanza medija kreirana je native kampanja „I ti možeš biti zvijezda svoje mirovine“. Edukativna kampanja u ukupnom trajanju od 14 dana obuhvaćala je sadržaje na Facebook stranici Jutarnjeg lista, mrežnoj stranici/portalu www.jutarnji.hr i mrežnoj stranici/portalu novac.hr, a sastojala se od analitičkih članaka u kojima se govorilo o karakteristikama obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova, vođenju osobnog proračuna, analizirali su se mogući oblici štednje i ulaganja te je analiziran aspekt ulaganja u nekretnine i ostale oblike investiranja i/ili štednje, mini intervjua s poznatim osobama koje objašnjavaju štede li, te na koji način za buduću mirovinu, kviza, grafikona i filmova na temu pitanja vezanim uz pojmove s financijskog tržišta i buduću mirovinu.

Rezultati kampanje pokazali su veliki interes čitatelja za navedene sadržaje što pokazuje broj pregleda sadržaja i prosječno zadržavanje na prilogu koje je iznosilo 2,45 minuta. Najduže zadržavanje u trajanju od 3,51 minuta, zabilježeno je na članku „Štedjeti ili ulagati“.

Dodatno, posjetitelji koji su u vrijeme kampanje dolazili na mrežnu stranicu Društva, u najvećem postotku (84%) bili su novi posjetitelji.

Društvo se odazvalo pozivima na sponzoriranje ili donacije koje su imale za cilj potporu objavi tematskih priloga u novinama, stručnim konferencijama i studentskim projektima.

Društvo veliku pažnju posvećuje kontaktima i materijalima za nove i sadašnje članove fondova kojima upravlja, a koji uz osnovne i zakonski definirane elemente sadrže i detaljan opis svih korisničkih servisa koje Društvo nudi (mail, sms poruke, mobilna aplikacija za II. stup) kako bi članovi bili upućeni u rad i rezultate svojih fondova.

Uz vlastite projekte financijske pismenosti, AZ mirovinski fondovi u 2019. godini sudjelovali su u kreiranju i provedbi projekata Udruženja mirovinskih fondova, a koji su opisani u Zajedničkom izvješću obveznih mirovinskih fondova u RH u prilogu ovom materijalu.

4. AZ obvezni mirovinski fond kategorije A

4.1. Osnivanje i početak rada

AZ obvezni mirovinski fond kategorije A (dalje u tekstu: AZ OMF kategorije A) osnovan je 30. svibnja 2014. godine, a počeo je s radom 21. kolovoza 2014. godine.

4.2. Poslovanje Fonda

AZ OMF kategorije A osnovan je radi ulaganja doprinosa članova Fonda s ciljem povećanja vrijednosti imovine Fonda radi osiguranja isplate mirovinskih davanja njegovim članovima, a u skladu s odredbama zakona.

Sukladno investicijskim ograničenjima i u usporedbi s druge dvije kategorije (kategorija B i C) ima najviši stupanj rizičnosti i namijenjen je za članove najmlađe dobi, kojima je do umirovljenja ostalo 10 i više godina.

Najvažnija Zakonska ograničenja za ovu kategoriju fonda su:

- minimalno 30% neto imovine fonda mora biti uloženo u obveznice Republike Hrvatske, zemalja članica EU ili zemalja OECD-a,

- maksimalno 65% neto imovine fonda može biti uloženo dionice izdavatelja iz RH, zemalja članica EU ili zemalja OECD-a, uključujući i posrednu izloženost putem UCITS fondova i financijskih izvedenica,
- minimalno 40% neto imovine fonda mora biti uloženo u imovinu koja je denominirana ili koja se namiruje u kunama.

Struktura ulaganja prema vrstama instrumenata u % NAV-a na 31.12.2019.

Vrsta imovine	31.12.2018.	31.12.2019.
Obveznice	53,34%	55,60%
Dionice	34,94%	37,40%
Investicijski fondovi	4,06%	5,58%
Novčana sredstva	3,99%	2,26%
Depoziti	3,66%	-
Potraživanja	0,09%	0,13%
Obveze	-0,08%	-0,98%
Ukupno	100,00%	100,00%

Geografska struktura ulaganja u % NAV-a na 31.12.2019.

Država	31.12.2018.	31.12.2019.
Hrvatska	88,70%	84,02%
EU	7,16%	8,35%
SAD	3,90%	8,08%
Švicarska	0,34%	0,40%
Izrael	0,32%	-
Kanada	-	0,13%
Obveze	-0,08%	-0,98%
Ukupno	100,00%	100,00%

Struktura ulaganja prema gospodarskim sektorima u % NAV-a na 31.12.2019.

Gospodarski sektor	31.12.2018.	31.12.2019.
Država	50,85%	53,11%
Opcionalna potrošačka roba	17,36%	16,60%
Financijska industrija	6,74%	3,56%
Osnovna potrošačka roba	5,53%	6,35%
Industrijski proizvodi	5,41%	7,45%
Zdravstvo	2,83%	2,75%
Komunalne usluge	2,65%	2,43%
Komunikacijske usluge	1,88%	2,28%
Informatička tehnologija	1,08%	2,02%
Energetika	0,83%	0,80%
Sirovine	0,76%	1,15%
Nekretnine	0,06%	0,09%
Ostalo	4,00%	1,42%
Ukupno	100,00%	100,00%

Struktura ulaganja prema valutama u % NAV-a na 31.12.2019.

Valuta	31.12.2018.	31.12.2019.
HRK	65,83%	60,66%
USD	13,79%	11,97%
EUR	13,22%	17,05%
EUR valutna klauzula	6,82%	9,86%
CHF	0,35%	0,45%
Ukupno	100,00%	100,00%

Članak 129. Zakona o obveznim mirovinskim fondovima propisuje da imovina mirovinskog fonda kategorije A mora biti valutno usklađena s obvezama fonda na način da najmanje 40% neto vrijednosti imovine (NAV-a) mora biti uloženo u imovinu kojom se trguje ili koja se namiruje u valuti u kojoj se isplaćuju mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje. Na 31.12.2019. postotak imovine kojom se trguje ili koja se namiruje u valuti u kojoj se isplaćuju mirovine iznosi 70,52% što je u okvirima zakonskih ograničenja.

Najznačajnija nova pojedinačna ulaganja tijekom 2019. godine

Izdavatelj	Ulaganje	% NAV-a na 31.12.2019.
ACI D.D.	ACI-R-A	0,48%
THE GARDEN BREWERY D.D.	GARB-R-A	0,58%
IMPERIAL RIVIERA D.D.	HIMR-R-B	0,41%
MERITUS ULAGANJA D.D.	MRUL-R-A	0,22%
AMAZON.COM INC	AMZN US	0,52%
AMERICAN EXPRESS COMPANY	AXP US	0,10%
BUCHER INDUSTRIES AG	BUCN SW	0,12%
THE WALT DISNEY COMPANY	DIS US	0,30%
FEDEX CORP	FDX US	0,19%
BARRICK GOLD CORPORATION	GOLD US	0,13%
LUKA KOPER D.D.	LKPG SV	0,24%
MICROSOFT CORPORATION	MSFT US	0,10%
PETROL D.D.	PETG SV	1,03%
VISA INC	V US	0,35%
VANGUARD GROUP (IRELAND) LTD	VUSD LN	1,32%
RH	CROATI 1,125 06/19/29	2,75%
RH	CROATI 3 03/2027	0,77%
RH	RHMF-O-24BA	1,37%
RH	RHMF-O-297A	6,98%
RH	RHMF-O-34BA	3,87%
ERSTE I STEIERMARKISCHE BANK D.D.	RIBA-O-23BA	0,30%

Najznačajnija nova ulaganja Fonda u 2019. godini odnose se na domaće dionice prvi put kupljene za portfelj Fonda ili novoizdane dionice već postojećih izdavatelja kao što je slučaj serije B Imperial Riviere, strane dionice različitih izdavatelja te ulaganje u strani ETF. Nova domaća obveznička ulaganja odnose se na novoizdane obveznice RH ili prvu kupnju domaćih korporativnih ili državnih obveznica.

Alokacija imovine fonda prilagođavala se i kretala sukladno tržišnim kretanjima i strategiji ulaganja fonda. Konkretnije, temeljem sinkroniziranog (ponovnog) zaokreta u monetarnoj politici vodećih centralnih banaka u cilju stabilizacije i podrške tržištima kapitala, povećana je izloženost rizičnijim klasama imovine. Povećanje je izraženije u stranim klasama imovine kao i u nešto višoj razini duracije fonda. Agregatna izloženost prema domaćem dioničkom tržištu nije bitnije mijenjana. Zahvaljujući realizaciji određenih projekata s jedne strane, te M&A aktivnosti s druge strane, došlo je do određenog rebalansiranja izloženosti na pojedinačnoj razini. Povećanje izloženosti u rizičnije klase imovine rezultiralo je smanjenjem alokacije u klasu imovine novčanog tržišta. Dio alokacije u novčanom tržištu zadržan je u cilju amortiziranja i iskorištavanja razdoblja veće volatilnosti u budućem razdoblju. Što se valutne izloženosti tiče najznačajnija promjena vezana je uz povećanje izloženosti prema euru nauštrb izloženosti prema kuni.

Ulaganja gdje Društvo kroz fondove ima udio veći od 10% u izdavatelju na 31.12.2019.

Izdavatelj	Dionice	Udio u izdavatelju*
THE GARDEN BREWERY D.D.	GARB-R-A	49,50%
IMPERIAL RIVIERA DD	HIMR-R-A i HIMR-R-B	48,28%
LUKA PLOČE D.D.	LKPC-R-A	23,64%
ČAKOVEČKI MLINOVI D.D.	CKML-R-A	22,94%
ILIRIJA D.D.	ILRA-R-A	19,29%
LUKA RIJEKA D.D.	LKRI-R-A	16,73%
PODRAVKA D.D.	PODR-R-A	14,79%
ARENA HOSPITALITY GROUP D.D.	ARNT-R-A	12,82%

* Ukupni udio u izdavatelju Društva kroz obvezne i dobrovoljne mirovinske fondove

Pokazatelji rizičnosti fonda

Tržišni rizik fonda ¹	3,60%
SRRI pokazatelj stupnja rizika (1-7) ²	3
Rizik fonda u odnosu na MIREX A ³	0,90
Modificirana duracija fonda	2,35

¹ Izračun temeljem tjednih prinosa od početka rada fonda, anualizirana vrijednost

² ESMA smjernice za izračun pokazatelja rizičnosti: http://www.esma.europa.eu/system/files/10_673.pdf

³ Izračun temeljem tjednih prinosa od početka rada fonda

Tržišni rizik fonda predstavlja ocjenu varijabilnosti kretanja obračunskih jedinica fonda izraženu na godišnjoj razini, a navedena brojka pokazuje koliko se odstupanja od prosječnog prinosa fonda može očekivati. SRRI pokazatelj stupnja rizika kategorizira rizičnosti fonda na skali od 1 (najmanji rizik) do 7 (najveći rizik).

Rizik fonda u odnosu na MIREX A predstavlja ocjenu sistemskog rizika, tj. očekivanog rasta/pada prinosa fonda u slučaju rasta/pada indeksa koji opisuje kretanje prosječnog obveznog mirovinskog fonda kategorije A.

Profil rizičnosti

Rizik	Utjecaj rizika
Kamatni rizik	Umjeren
Tržišni rizik vlasničkih instrumenata	Visok
Valutni rizik	Nizak
Kreditni rizik	Umjeren
Rizik namire	Nizak
Rizik likvidnosti	Nizak
Rizici koncentracije:	
Koncentracija u RH	Vrlo visok
Koncentracija u zemlji	Nizak
Koncentracija u izdavatelju	Umjeren
Koncentracija u sektoru	Vrlo visok
Operativni rizik	Vrlo nizak

Društvo koristi skalu: vrlo nizak, nizak, umjeren, visok, vrlo visok.

S obzirom na gore opisani profil rizičnosti Fonda, njegove investicijske ciljeve i dugoročni horizont ulaganja, sveukupna sklonost prema riziku Fonda je umjereno povišena.

Isplate u 2019. godini

Vrsta isplate	HRK
Prelasci u drugu kategoriju	9.706.932
Umirovljenje	3.629
Ukupno	9.710.561

Iznosi isplata predstavljaju umnožak obračunskih jedinica i vrijednosti obračunske jedinice na zadnji datum članstva, a koji su bili uključeni u izračun neto vrijednosti imovine tijekom 2019. godine. Odljev novčanih sredstva za obračunate isplate uslijedio je u zakonski propisanim rokovima.

Ocjena sposobnosti podmirivanja obveza fonda u 2019.

Fond je u 2019. godini podmirio sve svoje obveze.

Očekivane buduće isplate u 2020.

Vrsta isplate	u mil. HRK
Prelasci u drugu kategoriju	13,00
Umirovljenje	-
Ukupno	13,00

Ocjena likvidnosti imovine mirovinskog fonda u odnosu na pokriće obveza u budućem izvještajnom razdoblju

Likvidnost imovine fonda u odnosu na pokriće obveza u budućem izvještajnom razdoblju je dostatna.

Procjena potrebe za korektivnim djelovanjem prema imovini

Prema procjeni nisu potrebne korektivne mjere u smislu promjena strukture ili ročnosti imovine radi ispunjenja budućih obveza.

4.3. Članstvo

Udio članova AZ OMF kategorije A u ukupnom članstvu obveznih mirovinskih fondova kategorije A na dan 31.12.2019. iznosio je 24,93%, a u apsolutnom iznosu Fond je na taj dan brojio 6.345 članova.

Članom AZ OMF kategorije A može biti svaki član kojemu je do ispunjenja starosnih uvjeta za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema Zakonu ostalo deset i više godina. Članovi mogu promijeniti kategoriju fonda na način da sredstva s osobnog računa prenesu u drugu kategoriju fonda, kako u fond kojim upravlja društvo čijeg su fonda članovi, tako i u fond pod upravljanjem drugog mirovinskog društva, na način kako je to propisano Zakonom. Međutim, kada članu AZ OMF kategorije A ostane manje od deset godina do ispunjenja zakonskih uvjeta za stjecanje prava na starosnu mirovinu, REGOS će ga automatski rasporediti u AZ OMF kategorije B.

4.4. Pokazatelji poslovanja u 2019. godini

Neto imovina AZ OMF kategorije A na 31.12.2019. godine iznosila je 346 milijuna kuna. U 2019. godini neto imovina Fonda povećana je za 59 milijuna kuna, od čega se 36 milijuna kuna odnosi na ukupnu sveobuhvatnu dobit Fonda, a 23 milijuna kuna predstavlja razliku neto uplata i isplata članova Fonda.

Neto uplate po vrstama:

Novčani primici s osnove uplate doprinosa	21.008.428 kn
Novčani primici s osnove promjene članstva	11.607.278 kn
Ukupno uplate	32.615.706 kn

Isplate po vrstama:

Novčani izdaci s osnove isplate mirovina	3.629 kn
Novčani izdaci s osnove promjene članstva	9.706.932 kn
Ukupno isplate	9.710.561 kn

Razlika neto uplata i isplata članova u 2019. godini iznosi 22.905.145 kn.

Tablica u nastavku prikazuje 10 najvećih pojedinačnih ulaganja AZ OMF kategorije A na 31.12.2019.

Financijski instrument		Udio u NAV-u
RHMF-O-23BA, RH	državna obveznica	8,24%
RHMF-O-297A, RH	državna obveznica	6,98%
CROATI 5,5 04/23, RH	državna obveznica	4,43%
RHMF-O-26CA, RH	državna obveznica	4,39%
RHMF-O-247E, RH	državna obveznica	4,38%
ILRA-R-A, Ilirija d.d.	dionica	4,01%
RHMF-O-34BA, RH	državna obveznica	3,87%
CROATI 6,625% 07/20, RH	državna obveznica	2,94%
ARNT-R-A, Arena Hospitality Group d.d.	dionica	2,90%
CROATI 2,7 06/15/28, RH	državna obveznica	2,81%

Najveća pojedinačna ulaganja su se odnosila na dugoročne obveznice Republike Hrvatske, izdane na domaćem tržištu kao i EUR i USD denominirane vrijednosnice. U dioničkom dijelu portfelja najznačajniju izloženost fond ima prema domaćim turističkim kompanijama.

4.5. Prinosi i zarade

U 2019. godini AZ OMF kategorije A ostvario je prinos od 12,10%, čime je za članove Fonda ostvarena zarada od 36 milijuna kuna.

Prosječan godišnji prinos od početka rada Fonda pa do kraja 2019. godine iznosio je 7,84%.

Zarada po pojedinoj klasi imovine za AZ OMF kategorije A u 2019. godini

Klasa imovine	Zarada u 2019.godini (u mil kn)
Domaće dionice i fondovi koji ulažu u dionice	16,13
Inozemne dionice i fondovi koji ulažu u dionice	7,02
Domaće obveznice	12,54
Inozemne obveznice	0,21
Instrumenti novčanog tržišta	0,10
Ukupno	36,00

Doprinos prinosu pojedine klase imovine ukupnom prinosu AZ OMF kategorije A u 2019. godini

Klasa imovine	Prinos	Doprinos prinosu
Domaće dionice i fondovi koji ulažu u dionice	18,49%	44,81%
Inozemne dionice i fondovi koji ulažu u dionice	24,97%	19,50%
Domaće obveznice	7,71%	34,83%
Inozemne obveznice	2,79%	0,58%
Instrumenti novčanog tržišta	0,84%	0,28%
Ukupno	12,10%	100,00%

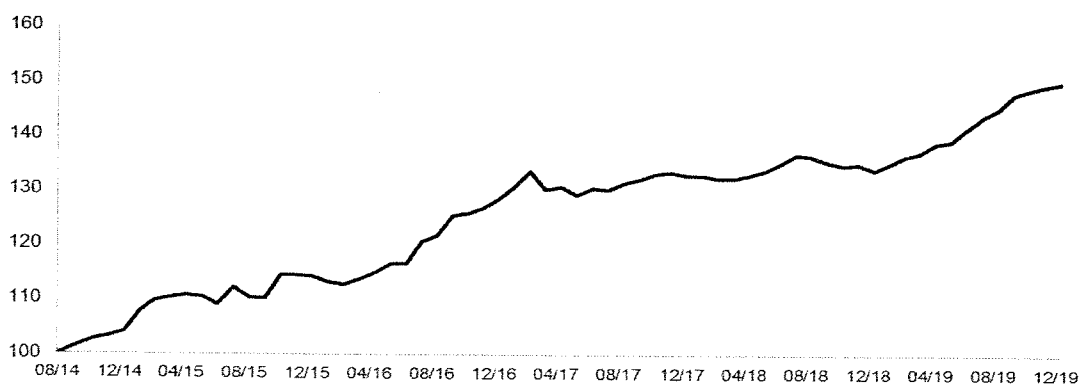
Objašnjenje zašto su određene klase imovine ostvarile pozitivan ili negativan utjecaj na rezultat fonda, te koji su utjecaj imala društva na ostvareni prinos fondova

Sve klase imovine su u 2019. godini pozitivno doprinijele ostvarenom prinosu Fonda. Navedeno je rezultat povoljnih tržišnih kretanja u proteklom razdoblju. Društvo je utjecalo na ostvareni prinos Fonda na način da je ulagalo imovinu Fonda uz ograničavanje preuzimanja rizika.

U 2019. godini Društvu je u ime naknade za upravljanje na teret imovine Fonda obračunato 1,1 milijun kuna, a Depozitaru 60,2 tisuće kuna po osnovi naknade za depozitara.

Kretanje vrijednosti obračunske jedinice AZ OMF kategorije A u 2019. godini:

Vrijednost obračunske jedinice AZ OMF kategorije A u 2019. godini

Izvor: HANFA, AZ

5. AZ OBVEZNI MIROVINSKI FOND KATEGORIJE B

5.1. Osnivanje i početak rada

AZ obvezni mirovinski fond kategorije B (dalje u tekstu AZ OMF kategorije B) osnovan je 5. studenog 2001. godine, a počeo je s radom 30. travnja 2002. godine. Najveći je mirovinski fond pod upravljanjem Društva i drži vodeće mjesto na tržištu obveznih mirovinskih fondova kategorije B. Stupanjem na snagu zakona iz 2014. godine, nastao je preuzimanjem članova AZ obveznog mirovinskog fonda koji nisu postali članovima mirovinskih fondova kategorije A i C.

5.2. Poslovanje Fonda

AZ OMF kategorije B osnovan je radi ulaganja doprinosa članova Fonda s ciljem povećanja vrijednosti imovine Fonda radi osiguranja isplate mirovinskih davanja njegovim članovima, a u skladu s odredbama Zakona.

Sukladno investicijskim ograničenjima i u usporedbi s druge dvije kategorije (kategorija A i C) ima umjereni stupanj rizičnosti i namijenjen je članovima srednje dobi, kojima je do umirovljenja ostalo 5 i više godina.

Najvažnija Zakonska ograničenja za ovu kategoriju fonda su;

- minimalno 50% neto imovine fonda mora biti uloženo u obveznice Republike Hrvatske, zemalja članica EU ili zemalja OECD-a,
- maksimalno 40% neto imovine fonda može biti uloženo dionice izdavatelja iz RH, zemalja članica EU ili zemalja OECD-a, uključujući i posrednu izloženost putem UCITS fondova i financijskih izvedenica,
- minimalno 60% neto imovine fonda mora biti uloženo u imovinu koja je denominirana ili koja se namiruje u kunama.

Struktura ulaganja prema vrstama instrumenta u % NAV-a na 31.12.2019.

Vrsta imovine	31.12.2018.	31.12.2019.
Obveznice	71,17%	73,72%
Dionice	14,64%	16,42%
Investicijski fondovi	4,03%	4,08%
Zapisi	3,51%	3,23%
Novčana sredstva	3,44%	0,59%
Depoziti	3,28%	2,39%
Potraživanja	0,03%	0,49%
Obveze	-0,10%	-0,92%
Ukupno	100,00%	100,00%

Geografska struktura ulaganja u % NAV-a na 31.12.2019.

Država	31.12.2018.	31.12.2019.
Hrvatska	91,26%	89,07%
EU	5,52%	5,95%
SAD	2,58%	5,33%
Izrael	0,39%	-
Kanada	-	0,14%
Švicarska	0,36%	0,44%
Obveze	-0,10%	-0,92%
Ukupno	100,00%	100,00%

Struktura ulaganja prema gospodarskim sektorima u % NAV-a na 31.12.2019.

Gospodarski sektor	31.12.2018.	31.12.2019.
Država	74,74%	76,13%
Financijska industrija	5,10%	4,08%
Opcionalna potrošačka roba	4,01%	3,96%
Osnovna potrošačka roba	2,93%	3,18%
Zdravstvo	2,72%	2,55%
Energetika	2,39%	2,17%
Industrijski proizvodi	1,65%	3,32%
Komunikacijske usluge	0,99%	1,34%
Informatička tehnologija	0,79%	1,07%
Sirovine	0,60%	1,02%
Komunalne usluge	0,53%	0,96%
Nekretnine	0,04%	0,06%
Ostalo	3,51%	0,16%
Ukupno	100,00%	100,00%

Struktura ulaganja prema valutama u % NAV-a na 31.12.2019.

Valuta	31.12.2018.	31.12.2019.
HRK	57,50%	56,76%
EUR	15,92%	19,20%
USD	14,33%	12,83%
EUR valutna klauzula	11,68%	10,67%
CHF	0,57%	0,53%
GBP	0,01%	0,01%
Ukupno	100,00%	100,00%

Članak 129. Zakona o obveznim mirovinskim fondovima propisuje da imovina mirovinskog fonda kategorije B mora biti valutno usklađena s obvezama fonda na način da najmanje 60% neto vrijednosti imovine (NAV-a) mora biti uloženo u imovinu kojom se trguje ili koja se namiruje u valuti u kojoj se isplaćuju mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje. Na 31.12.2019. postotak imovine kojom se trguje ili koja se namiruje u valuti u kojoj se isplaćuju mirovine iznosi 67,43% što je u okvirima zakonskih ograničenja.

Najznačajnija nova pojedinačna ulaganja tijekom 2019. godine

Izdavatelj	Ulaganje	% NAV-a na 31.12.2019.
ACI D.D.	ACI-R-A	0,18%
THE GARDEN BREWERY D.D.	GARB-R-A	0,04%
IMPERIAL RIVIERA D.D.	HIMR-R-B	0,68%
MERITUS ULAGANJA D.D.	MRUL-R-A	0,06%
AMAZON.COM INC	AMZN US	0,20%
AMERICAN EXPRESS COMPANY	AXP US	0,11%

BUCHER INDUSTRIES AG	BUCN SW	0,12%
THE WALT DISNEY COMPANY	DIS US	0,15%
FEDEX CORP	FDX US	0,20%
BARRICK GOLD CORPORATION	GOLD US	0,14%
MICROSOFT CORPORATION	MSFT US	0,05%
VISA INC	V US	0,10%
VANGUARD GROUP (IRELAND) LTD	VUSD LN	0,81%
RH	CROATI 1,125 06/19/29	1,37%
RH	RHMF-O-24BA	0,85%
RH	RHMF-O-34BA	3,66%

Najznačajnija nova ulaganja Fonda u 2019. godini odnose se na domaće dionice prvi put kupljene za portfelj Fonda ili novoizdane dionice već postojećih izdavatelja kao što je slučaj serije B Imperial Riviere, strane dionice različitih izdavatelja te ulaganje u strani ETF. Nova domaća obveznička ulaganja odnose se na novoizdane obveznice RH.

Alokacija imovine fonda prilagođavala se i kretala sukladno tržišnim kretanjima i strategiji ulaganja fonda. Konkretnije, temeljem sinkroniziranog (ponovnog) zaokreta u monetarnoj politici vodećih centralnih banaka u cilju stabilizacije i podrške tržištima kapitala, povećana je izloženost rizičnijim klasama imovine. Povećanje je izraženije u stranim klasama imovine kao i u nešto višoj razini duracije fonda. Agregatna izloženost prema domaćem dioničkom tržištu nije bitnije mijenjana. Zahvaljujući realizaciji određenih projekata s jedne strane, te M&A aktivnosti s druge strane, došlo je do određenog rebalansiranja izloženosti na pojedinačnoj razini. Povećanje izloženosti u rizičnije klase imovine rezultiralo je smanjenjem alokacije u klasu imovine novčanog tržišta. Dio alokacije u novčanom tržištu zadržan je u cilju amortiziranja i iskorištavanja razdoblja veće volatilnosti u budućem razdoblju. Što se valutne izloženosti tiče najznačajnija promjena vezana je uz povećanje izloženosti prema euru nauštrb izloženosti prema kuni.

Ulaganja gdje Društvo kroz fondove ima udio veći od 10% u izdavatelju na 31.12.2019.

Izdavatelj	Dionice	Udio u izdavatelju*
THE GARDEN BREWERY D.D.	GARB-R-A	49,50%
IMPERIAL RIVIERA DD	HIMR-R-A i HIMR-R-B	48,28%
LUKA PLOČE D.D.	LKPC-R-A	23,64%
ČAKOVEČKI MLINOVI D.D.	CKML-R-A	22,94%
ILIRIJA D.D.	ILRA-R-A	19,29%
LUKA RIJEKA D.D.	LKRI-R-A	16,73%
KONČAR-ELEKTROINDUSTRIJA D.D.	KOEI-R-A	16,51%
PODRAVKA D.D.	PODR-R-A	14,79%
ARENA HOSPITALITY GROUP D.D.	ARNT-R-A	12,82%
VIRO D.D.	VIRO-R-A	12,12%
LEDO D.D.	LEDO-R-A	10,32%

* Ukupni udio u izdavatelju Društva kroz obvezne i dobrovoljne mirovinske fondove

Pokazatelji rizičnosti fonda

Tržišni rizik fonda ¹	2,86%
SRRI pokazatelj stupnja rizika (1-7) ²	3
Rizik fonda u odnosu na MIREX B ³	0,92
Modificirana duracija fonda	2,64

¹ Izračun temeljem mjesečnih prinosa kroz 5 godina, anualizirana vrijednost

² ESMA smjernice za izračun pokazatelja rizičnosti: http://www.esma.europa.eu/system/files/10_673.pdf

³ Izračun temeljem mjesečnih prinosa kroz 5 godina

Tržišni rizik fonda predstavlja ocjenu varijabilnosti kretanja obračunskih jedinica fonda izraženu na godišnjoj razini, a navedena brojka pokazuje koliko se odstupanje od prosječnog prinosa fonda može očekivati. SRRI pokazatelj stupnja rizika kategorizira rizičnosti fonda na skali od 1 (najmanji rizik) do 7 (najveći rizik).

Rizik fonda u odnosu na MIREX B predstavlja ocjenu sistemskog rizika, tj. očekivanog rasta/pada prinosa fonda u slučaju rasta/pada indeksa koji opisuje kretanje prosječnog obveznog mirovinskog fonda kategorije B.

Profil rizičnosti

Rizik	Utjecaj rizika
Kamatni rizik	Umjeren
Tržišni rizik vlasničkih instrumenata	Umjeren
Valutni rizik	Nizak
Kreditni rizik	Umjeren
Rizik namire	Nizak
Rizik likvidnosti	Nizak
Rizici koncentracije:	
Koncentracija u RH	Vrlo visok
Koncentracija u zemlji	Nizak
Koncentracija u izdavatelju	Nizak
Koncentracija u sektoru	Nizak
Operativni rizik	Vrlo nizak

Društvo koristi skalu: vrlo nizak, nizak, umjeren, visok, vrlo visok.

S obzirom na gore opisani profil rizičnosti Fonda, njegove investicijske ciljeve i dugoročni horizont ulaganja, sveukupna sklonost prema riziku Fonda je umjerena.

Isplate u 2019. godini

Vrsta isplate	HRK
Prelasci u drugu kategoriju	461.630.526
Umirovljenje	123.780.020
Ukupno	585.410.546

Iznosi isplata predstavljaju umnožak obračunskih jedinica i vrijednosti obračunske jedinice na zadnji datum članstva, a koji su bili uključeni u izračun neto vrijednosti imovine tijekom 2019. godine. Odljev novčanih sredstva za obračunate isplate uslijedio je u zakonski propisanim rokovima.

Ocjena sposobnosti podmirivanja obveza fonda u 2019.

Fond je u 2019. podmirio sve svoje obveze.

Očekivane buduće isplate u 2020.

Vrsta isplate	U mil. HRK
Prelasci u drugu kategoriju	1.019,48
Umirovljenje	24,79
Ukupno	1.044,27

Ocjena likvidnosti imovine mirovinskog fonda u odnosu na pokriće obveza u budućem izvještajnom razdoblju

Likvidnost imovine fonda u odnosu na pokriće obveza u budućem izvještajnom razdoblju je dostatna.

Procjena potrebe za korektivnim djelovanjem prema imovini

Prema procjeni nisu potrebne korektivne mjere u smislu promjena strukture ili ročnosti imovine radi ispunjenja budućih obveza.

5.3. Članstvo

U 2019. godini AZ OMF kategorije B zadržao je vodeći položaj među obveznim mirovinskim fondovima kategorije B. Udio u ukupnom članstvu obveznih mirovinskih fondova kategorije B iznosi 34%, a u apsolutnom iznosu, na dan 31.12.2019. godine brojio je 662.445 članova.

Članom AZ OMF kategorije B može biti svaki član kojem je do ispunjenja starosnih uvjeta za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema Zakonu ostalo pet i više godina. Članovi mogu promijeniti kategoriju fonda na način da sredstva sa osobnog računa prenesu u drugu kategoriju fonda, kako u fond kojim upravlja društvo čijeg su fonda članovi, tako i u fond pod upravljanjem drugog mirovinskog društva, na način kako je to propisano Zakonom. Međutim, kada članu AZ OMF kategorije B ostane manje od pet godina do ispunjenja zakonskih uvjeta za stjecanje prava na starosnu mirovinu, REGOS će ga automatski rasporediti u AZ OMF kategorije C.

5.4. Pokazatelji poslovanja u 2019. godini

Neto imovina AZ OMF kategorije B na 31.12. 2019. godine iznosila je 40,3 milijarde kuna. U 2019. godini neto imovina Fonda povećana je za 4,7 milijarde kuna, od čega se 2,9 milijardi kuna odnosi na ukupnu sveobuhvatnu dobit Fonda, a 1,8 milijardi kuna predstavljaju razliku neto uplata i isplata članova Fonda.

Neto uplate po vrstama:

Novčani primici s osnove uplate doprinosa	2.348.813.580 kn
Novčani primici s osnove promjene članstva	5.856.131 kn
Ukupno uplate	2.354.669.711 kn

Isplate po vrstama:

Novčani izdaci s osnove isplate mirovina	123.780.020 kn
Novčani izdaci s osnove promjene članstva	461.630.526 kn
Ukupno isplate	585.410.546 kn

Razlika neto uplata i isplata članova u 2019. godini iznosi 1.769.259.165 kn

Tablica u nastavku prikazuje 10 najvećih pojedinačnih ulaganja AZ OMF kategorije B na 31.12.2019.

Financijski instrument		Udio u NAV-u
CROATI 5,5 04/23, RH	državna obveznica	7,23%
RHMF-O-26CA, RH	državna obveznica	7,21%
RHMF-O-297A, RH	državna obveznica	5,63%
RHMF-O-257A, RH	državna obveznica	5,54%
CROATI 6 01/24, RH	državna obveznica	5,30%
CROATI 3 03/2025, RH	državna obveznica	5,27%
RHMF-O-247E, RH	državna obveznica	5,02%
RHMF-O-203A, RH	državna obveznica	4,24%
RHMF-O-34BA, RH	državna obveznica	3,66%
RHMF-O-282A, RH	državna obveznica	3,43%

S obzirom na kategoriju fonda, sva najveća pojedinačna ulaganja su se odnosila na obveznice Republike Hrvatske, većinom dugoročnog dospijeca.

5.5. Prinosi i zarade

U 2019. godini AZ OMF kategorije B ostvario je prinos od 7,98%, čime je za članove Fonda ostvario zaradu od 2,9 milijardi kuna.

Prosječan godišnji prinos od početka rada Fonda pa do kraja 2019. godine iznosio je 5,56%.

Zarada po pojedinoj klasi imovine za AZ OMF kategorije B u 2019. godini

Klasa imovine	Zarada u 2019.godini (u mil kn)
Domaće dionice i fondovi koji ulažu u dionice	516,22
Inozemne dionice i fondovi koji ulažu u dionice	659,91
Domaće obveznice	1.706,46
Inozemne obveznice	25,26
Instrumenti novčanog tržišta	-5,06
Ukupno	2.902,79

Doprinos prinosu pojedine klase imovine ukupnom prinosu AZ OMF kategorije B u 2019. godini

Klasa imovine	Prinos	Doprinos prinosu
Domaće dionice i fondovi koji ulažu u dionice	13,67%	17,78%
Inozemne dionice i fondovi koji ulažu u dionice	23,62%	22,73%
Domaće obveznice	6,60%	58,79%
Inozemne obveznice	3,58%	0,87%
Instrumenti novčanog tržišta	-0,16%	-0,17%
Ukupno	7,98%	100,00%

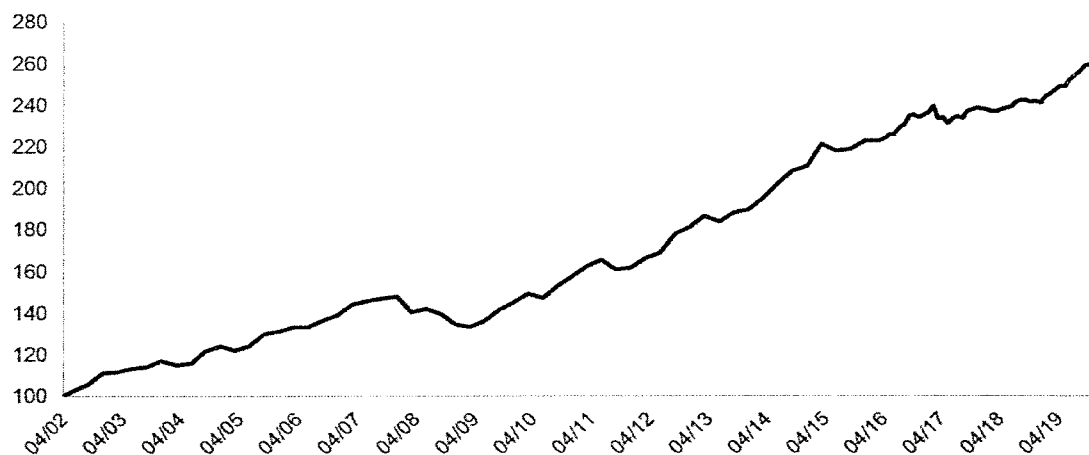
Obrazloženje zašto su određene klase imovine ostvarile pozitivan ili negativan utjecaj na rezultat fonda, te koji su utjecaj imala društva na ostvareni prinos fondova

Obvezničke i dioničke klase imovine su u 2019. godini pozitivno doprinijele ostvarenom prinosu Fonda. Navedeno je rezultat povoljnih tržišnih kretanja u proteklom razdoblju. Društvo je utjecalo na ostvareni prinos Fonda na način da je ulagalo imovinu Fonda uz ograničavanje preuzimanja rizika.

U 2019. godini Društvu je u ime naknade za upravljanje na teret imovine Fonda obračunato 129,2 milijuna kuna, a Depozitaru 7,3 milijuna kuna po osnovi naknade za depozitara

Kretanje vrijednosti obračunske jedinice AZ OMF kategorije B u 2019. godini:

Vrijednost obračunske jedinice AZ OMF kategorije B u 2019. godini

Izvor: HANFA, AZ

6. AZ OBVEZNI MIROVINSKI FOND KATEGORIJE C

6.1. Osnivanje i početak rada

AZ obvezni mirovinski fond kategorije C (dalje u tekstu AZ OMF kategorije C) osnovan je 30. svibnja 2014. godine, a počeo je s radom 21. kolovoza 2014. godine.

6.2. Poslovanje Fonda

AZ OMF kategorije C osnovan je radi ulaganja doprinosa članova Fonda s ciljem povećanja vrijednosti imovine Fonda radi osiguranja isplate mirovinskih davanja njegovim članovima, a u skladu s odredbama zakona.

Sukladno investicijskim ograničenjima i u usporedbi s druge dvije kategorije (kategorija A i B) ima najniži stupanj rizičnosti i namijenjen je članovima kojima je do umirovljenja ostalo 5 i manje godina.

Najvažnija Zakonska ograničenja za ovu kategoriju fonda su;

- minimalno 70% neto imovine fonda mora biti uloženo u obveznice Republike Hrvatske, zemalja članica EU ili zemalja OECD-a,
- ulaganje u vlasničke vrijednosne papire nije dozvoljeno,
- minimalno 90% neto imovine fonda mora biti uloženo u imovinu koja je denominirana ili koja se namiruje u kunama.

Struktura ulaganja prema vrstama instrumenta u % NAV-a na 31.12.2019.

Vrsta imovine	31.12.2018.	31.12.2019.
Obveznice	88,26%	99,30%
Depoziti	7,17%	-
Novčana sredstva	2,68%	0,81%
Zapisi	2,06%	-
Potraživanja	0,04%	0,02%
Obveze	-0,21%	-0,13%
Ukupno	100,00%	100,00

Geografska struktura ulaganja u % NAV-a na 31.12. 2019.

Država	31.12.2018.	31.12.2019.
Hrvatska	100,21%	99,75%
SAD	-	0,37%
Obveze	-0,21%	-0,13%
Ukupno	100,00%	100,00%

Struktura ulaganja prema gospodarskim sektorima u % NAV-a na 31.12.2019.

Gospodarski sektor	31.12.2018.	31.12.2019.
Država	88,52%	96,81%
Financijska industrija	7,17%	0,59%
Komunalne usluge	1,80%	1,90%
Ostalo	2,50%	0,70%
Ukupno	100,00%	100,00%

Struktura ulaganja prema valutama u % NAV-a na 31.12.2019.

Valuta	31.12.2018.	31.12.2019.
HRK	84,39%	82,85%
EUR valutna klauzula	8,60%	10,21%
EUR	6,83%	6,47%
USD	0,18%	0,46%
Ukupno	100,00%	100,00%

Članak 129. Zakona o obveznim mirovinskim fondovima propisuje da imovina mirovinskog fonda kategorije C mora biti valutno usklađena s obvezama fonda na način da najmanje 90% neto vrijednosti imovine (NAV-a) mora biti uloženo u imovinu kojom se trguje ili koja se namiruje u valuti u kojoj se isplaćuju mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje. Na 31.12.2019. postotak imovine kojom se trguje ili koja se namiruje u valuti u kojoj se isplaćuju mirovine iznosi 93,06% što je u okvirima zakonskih ograničenja.

Najznačajnija nova pojedinačna ulaganja tijekom 2019. godine

Izdavatelj	Ulaganje	% NAV-a na 31.12.2019.
RH	CROATI 1,125 06/19/29	3,77%
RH	CROATI 3 03/2027	2,28%
RH	RHMF-O-34BA	3,62%
ERSTE I STEIERMARKISCHE BANK D.D.	RIBA-O-23BA	0,59%

Nova ulaganja Fonda odnose se na novoizdane obveznice RH ili prvu kupnju domaćih korporativnih ili državnih obveznica. Fond također ima novo ulaganje u američku državnu obveznicu T 1.625 08/15/29 u visini 0,38% NAV-a.

Alokacija imovine fonda prilagođavala se i kretala sukladno tržišnim kretanjima i strategiji ulaganja fonda. Konkretnije, temeljem sinkroniziranog (ponovnog) zaokreta u monetarnoj politici vodećih centralnih banaka u cilju stabilizacije i podrške tržištima kapitala, povećana je izloženost dugoročnijim instrumentima fiksnog prinosa nauštrb novčanih instrumenata i posljedično tome povećana je i duracija fonda. Što se valutne izloženosti tiče najznačajnija promjena vezana je uz povećanje izloženosti prema euru nauštrb izloženosti prema kuni.

Pokazatelji rizičnosti Fonda

Tržišni rizik fonda ¹	1,30%
SRRI pokazatelj stupnja rizika (1-7) ²	2
Rizik fonda u odnosu na MIREX C ³	0,77
Modificirana duracija fonda	3,33

¹ Izračun temeljem tjednih prinosa od početka rada fonda, anualizirana vrijednost

² ESMA smjernice za izračun pokazatelja rizičnosti: http://www.esma.europa.eu/system/files/10_673.pdf

³ Izračun temeljem tjednih prinosa od početka rada fonda

Tržišni rizik fonda predstavlja ocjenu varijabilnosti kretanja obračunskih jedinica fonda izraženu na godišnjoj razini, a navedena brojka pokazuje koliko se odstupanje od prosječnog prinosa fonda može očekivati. SRRI pokazatelj stupnja rizika kategorizira rizičnosti fonda na skali od 1 (najmanji rizik) do 7 (najveći rizik).

Rizik fonda u odnosu na MIREX C predstavlja ocjenu sistemskog rizika, tj. očekivanog rasta/pada prinosa fonda u slučaju rasta/pada indeksa koji opisuje kretanje prosječnog obveznog mirovinskog fonda kategorije C.

Profil rizičnosti

Rizik	Utjecaj rizika
Kamatni rizik	Umjeren
Valutni rizik	Nizak
Kreditni rizik	Umjeren
Rizik namire	Nizak
Rizik likvidnosti	Nizak
Rizici koncentracije:	
Koncentracija u RH	Vrlo visok
Koncentracija u zemlji	Nizak
Koncentracija u izdavatelju	Nizak
Koncentracija u sektoru	Nizak
Operativni rizik	Vrlo nizak

Društvo koristi skalu: vrlo nizak, nizak, umjeren, visok, vrlo visok.

S obzirom na gore opisani profil rizičnosti Fonda, njegove investicijske ciljeve i srednjoročni horizont ulaganja, sveukupna sklonost prema riziku Fonda je niska.

Isplate u 2019. godini

Vrsta isplate	HRK
Prelasci u drugu kategoriju	1.913.072
Umirovljenje	291.778.964
Ukupno	293.692.036

Iznosi isplata predstavljaju umnožak obračunskih jedinica i vrijednosti obračunske jedinice na zadnji datum članstva, a koji su bili uključeni u izračun neto vrijednosti imovine tijekom 2019. godine. Odljev novčanih sredstva za obračunate isplate uslijedio je u zakonski propisanim rokovima.

Ocjena sposobnosti podmirivanja obveza fonda u 2019.

Fond je u 2019. podmirio sve svoje obveze.

Očekivane buduće isplate u 2020.

Vrsta isplate	U mil HRK
Prelasci u drugu kategoriju	0,41
Umirovljenje	650,76
Ukupno	651,17

Ocjena likvidnosti imovine mirovinskog fonda u odnosu na pokriće obveza u budućem izvještajnom razdoblju

Likvidnost imovine fonda u odnosu na pokriće obveza u budućem izvještajnom razdoblju je dostatna.

Procjena potrebe za korektivnim djelovanjem prema imovini

Prema procjeni nisu potrebne korektivne mjere u smislu promjena strukture ili ročnosti imovine radi ispunjenja budućih obveza.

6.3. Članstvo

Udio AZ OMF kategorije C u ukupnom članstvu obveznih mirovinskih fondova kategorije C na dan 31.12.2019. iznosio je 35,98%, a u apsolutnom iznosu Fond broji 13.112 članova.

Članom AZ OMF kategorije C može biti svaki član po svom izboru. Člana kojemu je do ispunjenja starosnih uvjeta za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema Zakonu ostalo manje od 5 godina REGOS će automatski rasporediti u AZ OMF kategorije C.

6.4. Pokazatelji poslovanja u 2019. godini

Neto imovina AZ OMF kategorije C na 31.12.2019. godine iznosila je 2,26 milijardi kuna. U 2019. godini neto imovina Fonda povećana je za 324 milijuna kuna, od čega se 106 milijuna kuna odnosi na ukupnu sveobuhvatnu dobit, a 218 milijuna kuna predstavljaju razliku neto uplata i isplata članova Fonda.

Neto uplate po vrstama:

Novčani primici s osnove uplate doprinosa	86.034.491 kn
Novčani primici s osnove promjene članstva	425.335.094 kn
Ukupno uplate	511.369.585 kn

Isplate po vrstama:

Novčani izdaci s osnove isplate mirovina	291.778.964 kn
Novčani izdaci s osnove promjene članstva	1.913.072 kn
Ukupno isplate	293.693.036 kn

Razlika neto uplata i isplata članova u 2019. godini iznosi 217.677.549 kn.

Tablica u nastavku prikazuje 10 najvećih pojedinačnih ulaganja AZ OMF kategorije C na 31.12.2019.

Financijski instrument		Udio u NAV-u
RHMF-O-297A, RH	državna obveznica	16,46%
RHMF-O-23BA, RH	državna obveznica	11,46%
RHMF-O-26CA, RH	državna obveznica	9,89%
RHMF-O-217A, RH	državna obveznica	8,27%
RHMF-O-282A, RH	državna obveznica	8,25%
RHMF-O-257A, RH	državna obveznica	8,01%
CROATI 1,125 06/19/29, RH	državna obveznica	3,77%
CROATI 2,75 01/27/30, RH	državna obveznica	3,64%
RHMF-O-34BA, RH	državna obveznica	3,62%
RHMF-O-222A, RH	državna obveznica	3,49%

S obzirom na kategoriju fonda, najveće pojedinačne pozicije su predstavljale kombinaciju dugoročnih i kratkoročnih obveznica i instrumenata tržišta novca izdanih od strane RH. Smatramo da trenutni tržišni prinosi predstavljaju atraktivno ulaganje za članove fonda.

6.5. Prinosi i zarade

U 2019. godini AZ OMF kategorije C ostvario je prinos od 5,23%, čime je za članove Fonda ostvario zaradu od 106 milijuna kuna.

Prosječan godišnji prinos od početka rada Fonda pa do kraja 2019. godine iznosio je 5,41%.

Zarada po pojedinoj klasi imovine za AZ OMF kategorije C u 2019. godini

Klasa imovine	Zarada u 2019.godini (u mil kn)
Domaće obveznice	106,96
Inozemne obveznice	-0,38
Instrumenti novčanog tržišta	-0,42
Ukupno	106,16

Doprinos prinosu pojedine klase imovine ukupnom prinosu AZ OMF kategorije C u 2019. godini

Klasa imovine	Prinos	Doprinos prinosu
Domaće obveznice	5,64%	100,75%
Inozemne obveznice	-14,40%	-0,36%
Instrumenti novčanog tržišta	-0,32%	-0,40%
Ukupno	5,23%	100,00%

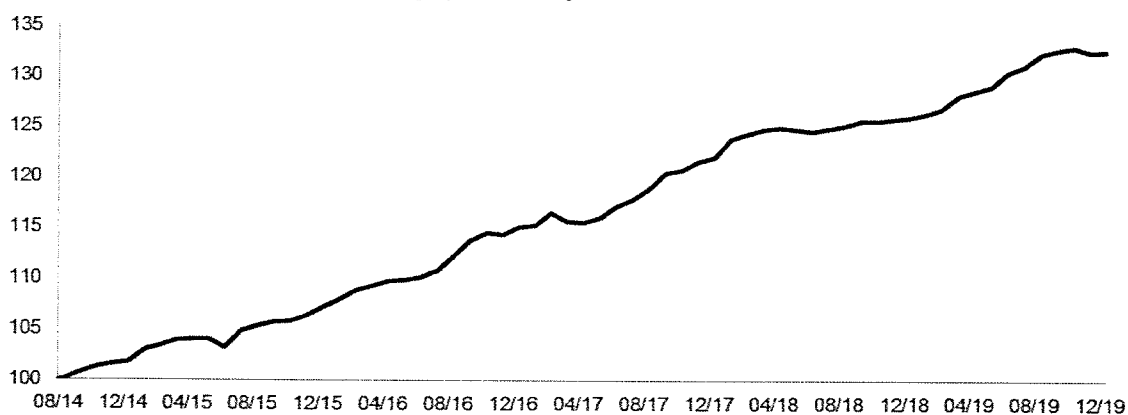
Obrazloženje zašto su određene klase imovine ostvarile pozitivan ili negativan utjecaj na rezultat fonda, te koji su utjecaj imala društva na ostvareni prinos fondova

Klasa imovine Domaće obveznice je u 2019. godini pozitivno doprinijela ostvarenom prinosu Fonda. Navedeno je rezultat povoljnih tržišnih kretanja u proteklom razdoblju. Društvo je utjecalo na ostvareni prinos Fonda na način da je ulagalo imovinu Fonda uz ograničavanje preuzimanja rizika.

U 2019. godini Društvu je u ime naknade za upravljanje na teret imovine Fonda obračunato 7,2 milijuna kuna, a Depozitaru 406 tisuća kuna po osnovi naknade za depozitara.

Kretanje vrijednosti obračunske jedinice AZ OMF kategorije C u 2019. godini:

Vrijednost obračunske jedinice AZ OMF kategorije C u 2019. godini

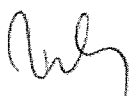
Izvor: HANFA, AZ

PRILOZI

Sastavni dio ovog Izvještaja je „Izvještaj o radu obveznih mirovinskih fondova za 2019. godinu“ kojeg su zajednički pripremila sva mirovinska društva koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima u Republici Hrvatskoj.

Revidirana financijska izvješća AZ obveznih mirovinskih fondova za 2019. godinu, bit će dostupna na mrežnoj stranici www.azfond.hr u Zakonskom roku, do 30. travnja 2020. godine.

Uprava AZ d.o.o. društva za upravljanje obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima:

Kristijan Buk
Predsjednik Uprave

Mario Staroselčić
Član Uprave

Slaven Bošnjak
Član Uprave

Izvještaj o radu obveznih mirovinskih fondova za 2019. godinu

OBVEZNI MIROVINSKI FONDOVI
PBZCROATIA
O S I G U R A N J E

ERSTE PLAVI
Mirovinski fondovi

 Raiffeisen
MIROVINSKI FONDOVI

1. Poslovanje obveznih mirovinskih fondova u 2019. godini

2019. godina bila je osamnaesta godina rada obveznih mirovinskih fondova (dalje u tekstu: OMF) u Republici Hrvatskoj. OMF-ovi, upravljajući imovinom preko 112 milijardi kuna, ostvarili su u protekloj godini prinose svojim članovima od 13,22% u fondovima kategorije A, 9,04% u fondovima kategorije B te 5,43% u fondovima kategorije C. Imovina na osobnim računima osiguranika nastavila je rasti te je tokom 2019. godine porasla za više od 14,7% i na kraju godine dosegla iznos od 112,6 milijardi kuna, dijelom zbog kontinuiranih uplata doprinosa, a dijelom zbog ostvarenih prinosa na uložena sredstva.

Početak 2019. godine zbog izraženih rizika na tržištima kapitala bilo je dosta zabrinutosti oko prinosa koji će se moći ostvariti. Ipak, 2019. godina bila je izrazito dobra za sve sudionike tržišta kapitala jer je većina klasa imovine prošle godine ostvarila pozitivne prinose. Indeks europskog dioničkog tržišta STOXX EUROPE 600 u 2019. godini zabilježio je ukupni prinos od oko 28,4%, indeks dioničkog tržišta u Sjedinjenim Američkim Državama S&P 500 TR porastao je za 32,2% dok je indeks svjetskog dioničkog tržišta MSCI World Index porastao za oko 29,1%. Hrvatski OMF-ovi kategorije A su na kraju 2019. godine na inozemnim dioničkim tržištima imali uloženo oko 20,6% neto imovine, dok su fondovi kategorije B imali uloženo oko 13,1% neto imovine. Glavni razlog pozitivnih kretanja na dioničkim tržištima je nastavak provođenja ekspanzivne monetarne politike Europske centralne banke (ECB) i zaokret u monetarnoj politici Američke centralne banke (FED) koja je tokom 2019. godine tri puta snizila referentnu kamatnu stopu. Domaće dioničko tržište također je bilo pod utjecajem pozitivnih kretanja inozemnih tržišta. U 2019. godini dionički indeks Zagrebačke burze CROBEX TR porastao je za oko 19,4%. Na kraju 2019. godine u domaćim dionicama hrvatski OMF-ovi kategorije A imali su uloženo oko 25,8% neto imovine, dok su fondovi kategorije B imali uloženo oko 11,7%. Nadalje, globalna tržišta obveznica također su ostvarila pozitivne prinose u 2019. godini zbog smanjivanja kamatnih stopa od strane središnjih banaka. Globalni indeks obvezničkih tržišta Barclays Global Bond indeks ostvario je rast vrijednosti od oko 6,8%. Prinos na 10-godišnju američku državnu obveznicu pao je s razina 2,8%, koliko je iznosio na početku 2019. godine, na razine od oko 1,9% na kraju godine. Prinos na 10-godišnju njemačku državnu obveznicu pao je s razina 0,22% na -0,22% u istom periodu. Domaći obveznički indeks CROBIS TR također je prošle godine ostvario je rast i to od 7,45%. Daljnja relaksacija monetarnih politika središnjih banaka u protekloj godini pozitivno je utjecala na dionička i obveznička tržišta, a samim time i na ostvarene prinose OMF-ova koji su i ove godine ostvarili bolje rezultate od većine regionalnih mirovinskih fondova.

U 2019. godini, nastavljeno je financiranje domaćih kompanija putem tržišta kapitala gdje su OMF-ovi imali značajnu ulogu. Od značajnijih ulaganja u kojima su OMF-i stekli više od 10% izdanja ističu se ulaganja u društva Helios Faros d.d., Vis d.d., Modra Špilja d.d., Professio Energia d.d., The Garden Brewery d.d. a također su sudjelovali na inicijalnom izdanju dionica društva Meritus ulaganja d.d., pri čemu su OMF-ovi ukupno uložili oko 300 milijuna HRK. Osim navedenog, OMF-ovi su aktivno participirali i na sekundarnom tržištu kapitala. Tako su, između ostalog, povećani udjeli u društvima Adris grupa d.d., Arena Hospitality Group d.d., Atlantic grupa d.d., Čakovečki mlinovi d.d., Ericsson Nikola Tesla d.d., Hrvatski Telekom d.d., Končar-elektroindustrija d.d., Plava laguna d.d., Podravka d.d. i drugima.

Nadalje, OMF-ovi predstavljaju ključan čimbenik dugoročnog domaćeg financiranja Republike Hrvatske te su značajni sudionici u svim novim izdanjima kojima je Republika Hrvatska prikupljala novčana sredstva na domaćem i međunarodnim tržištima kapitala.

Što se tiče šireg društvenog okvira, prije svega doprinosa dugoročnoj održivosti mirovinskog sustava, nažalost, i u prošloj godini nastavljena su nepovoljna demografska kretanja te je primjetno iseljavanje radno aktivnog stanovništva radi čega mirovinska štednja u II. stupu sve više dobiva na značaju za stabilnost i dugoročnu održivost ukupnog mirovinskog sustava.

Nadzor nad poslovanjem mirovinskih društava te mirovinskih fondova pod njihovim upravljanjem provodi Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (dalje u tekstu: Hanfa). Osnovni ciljevi nadzora su provjera zakonitosti poslovanja, procjena sigurnosti i stabilnosti poslovanja mirovinskih društava i fondova, a sve radi zaštite članova mirovinskih fondova, javnog interesa, pridonosa stabilnosti financijskog sustava te promicanja i očuvanja povjerenja u tržište kapitala.

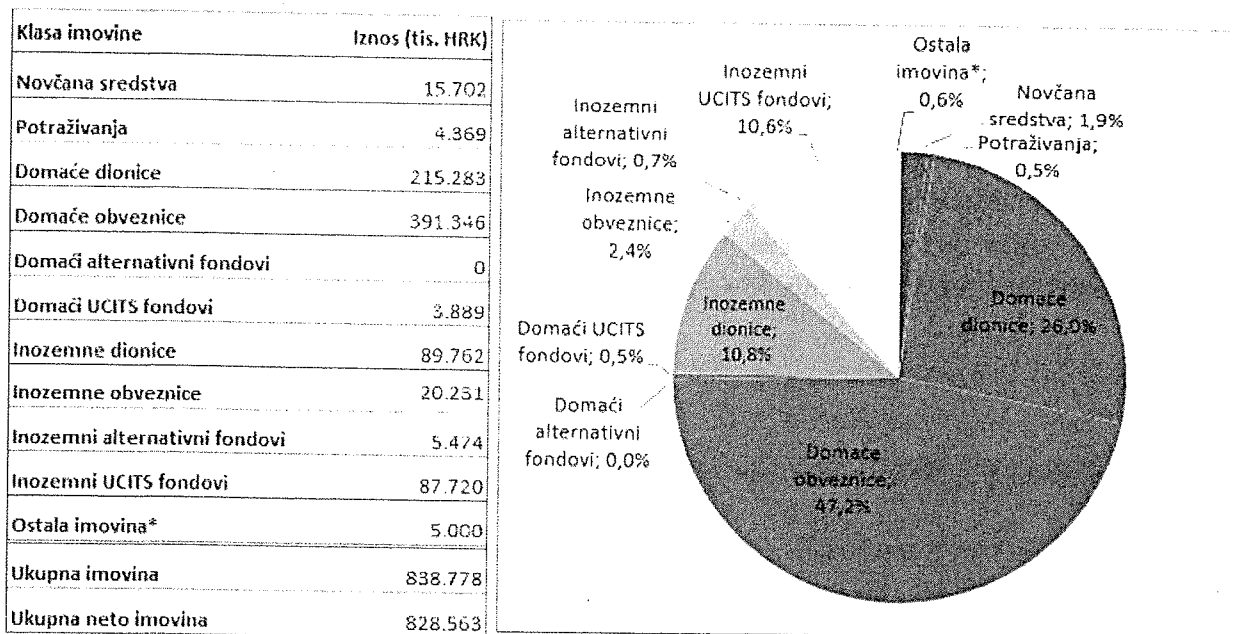
2. Imovina i struktura portfelja obveznih mirovinskih fondova

Sukladno Zakonu o obveznim mirovinskim fondovima (Narodne novine, broj 19/14, 93/15, 64/18, 115/18, dalje u tekstu: Zakon), obvezni mirovinski fond je zasebna imovina bez pravne osobnosti, koji se kao fond posebne vrste osniva radi prikupljanja novčanih sredstava uplaćivanjem doprinosa članova mirovinskog fonda i ulaganja tih sredstava s ciljem povećanja vrijednosti imovine mirovinskog fonda radi osiguranja isplate mirovinskih davanja članovima mirovinskog fonda, u skladu sa zakonskim odredbama.

Neto imovina pod upravljanjem OMF-ova na dan 31. prosinca 2019. godine iznosila je 112.598.104.951 HRK (2018.: 98.126.193.546 HRK) što predstavlja porast od 14,75% u odnosu na kraj prethodne godine. Od ukupne neto imovine OMF-ova tek 0,74%, tj. 828.562.569 HRK, odnosi se na imovinu fondova kategorije A, na imovinu fondova kategorije C odnosi se 5,02%, tj. 5.649.949.415 HRK, dok najveći dio, čak 94,25%, tj. 106.119.592.968 HRK, čini imovina fondova kategorije B.

2.1 Struktura portfelja obveznih mirovinskih fondova kategorije A

Slika 1: Struktura ulaganja obveznih mirovinskih fondova kategorije A na dan 31.12.2019. godine

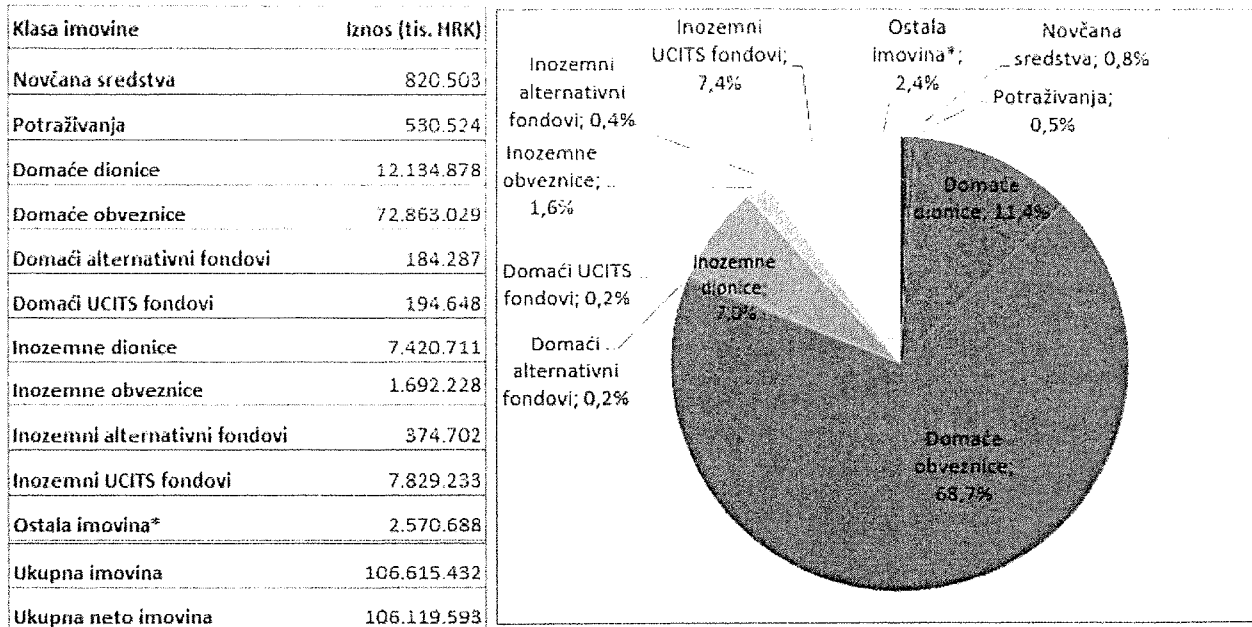
*Ostala imovina uključuje instrumente tržišta novca i depozite

Izvor: HANFA

Obvezni mirovinski fondovi kategorije A, namijenjeni su mlađim članovima i onima koji preferiraju nešto rizičniju imovinu koja posljedično u dužem roku može osigurati i veće prinose. Kako je vidljivo iz *Slike 1* fondovi kategorije A na kraju 2019. godine imali su uloženo oko 47,2% sredstava u domaćim državnim i korporativnim obveznicama te oko 47,4% na domaćim i inozemnim dioničkim tržištima. U ovoj kategoriji OMF-ova maksimalna dozvoljena izloženost dioničkom tržištu (kroz direktna ulaganja u dionice ili indirektno putem investicijskih fondova koji ulažu u dionice) iznosi 65% neto imovine mirovinskog fonda. U inozemnim obveznicama bilo je uloženo 2,4% neto imovine, a u alternativnim fondovima oko 0,7% neto imovine.

2.2 Struktura portfelja obveznih mirovinskih fondova kategorije B

Slika 2: Struktura ulaganja obveznih mirovinskih fondova kategorije B na dan 31.12.2019. godine

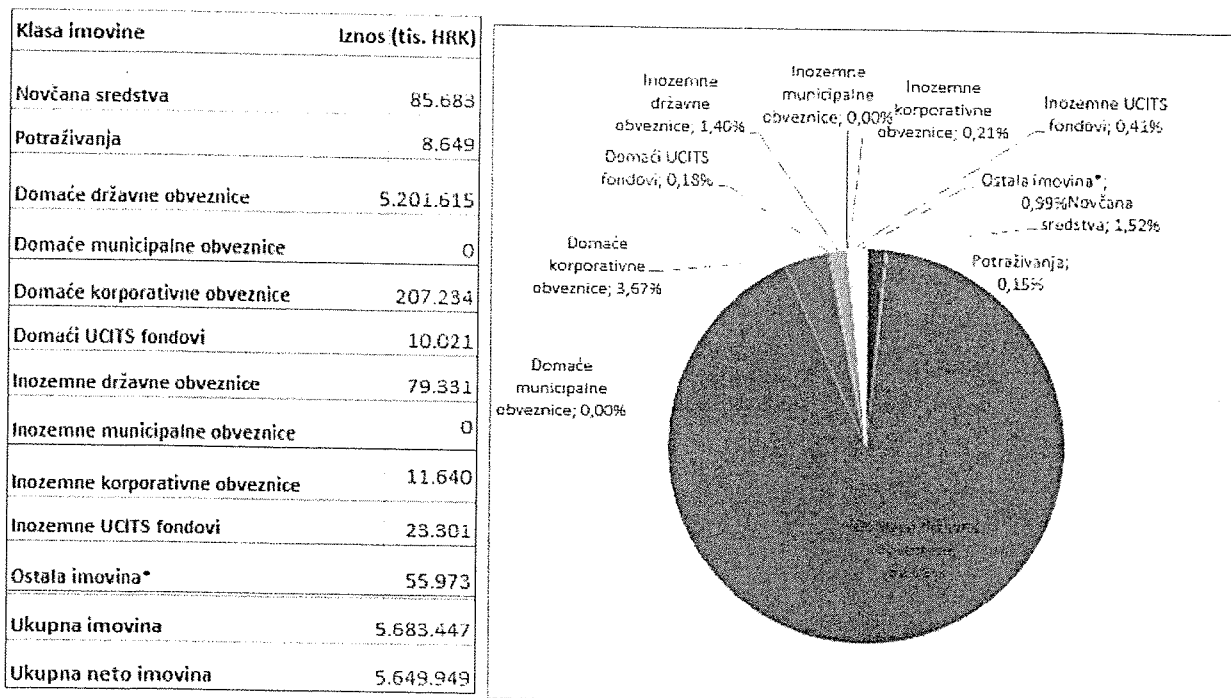

Izvor: HANFA

Obvezni mirovinski fondovi kategorije B slijednici su jedinstvenih obveznih mirovinskih fondova od vremena prije uvođenja kategorija A, B i C te sukladno tome kategorija obveznih mirovinskih fondova u kojoj je daleko najviše članstva i imovine. Kako je vidljivo iz *Slike 2*, OMF-ovi kategorije B na kraju 2019. godine imali su oko 68,7% sredstava uloženo u domaće državne i korporativne obveznice te oko 25,8% na domaćim i inozemnim dioničkim tržištima. U ovoj kategoriji OMF-ova maksimalno dozvoljena izloženost dioničkom tržištu po Zakonu (kroz direktna ulaganja u dionice ili indirektno putem investicijskih fondova koji ulažu u dionice) iznosi 40% neto imovine mirovinskog fonda. U inozemnim obveznicama bilo je uloženo 1,6% neto imovine, a u alternativnim fondovima oko 0,6% neto imovine. Razlog velikoj izloženosti obveznicama Republike Hrvatske su postojeći zakonski limiti ulaganja, ali i premali broj projekata pripremljenih na način da zadovoljavaju zakonske uvjete za ulaganja mirovinskih fondova.

2.3 Struktura portfelja obveznih mirovinskih fondova kategorije C

Slika 3: Struktura ulaganja obveznih mirovinskih fondova kategorije C na dan 31.12.2019. godine

*Ostala imovina uključuje instrumente tržišta novca i depozite

Izvor: HANFA

Obvezni mirovinski fondovi kategorije C namijenjeni su članovima koji su najbliže umirovljenju, tj. osobama kojima je do starosne mirovine ostalo manje od 5 godina te svim ostalim članovima čija je sklonost rizicima vrlo niska. U ovoj kategoriji OMF-ova potpuno je zabranjeno ulaganje u dioničko tržište, odnosno dozvoljeno je jedino ulaganje u obveznice i investicijske fondove koji ulažu u obveznice te u instrumente novčanog tržišta. Kako je vidljivo iz *Slike 3*, fondovi kategorije C ulagali su gotovo isključivo u domaće državne obveznice, u manjoj mjeri u domaće korporativne obveznice te u inozemne državne i korporativne obveznice.

2.4 Vrednovanje imovine mirovinskih fondova

Financijski instrumenti koji se nalaze u portfeljima mirovinskih fondova, ako se njima trguje na aktivnom tržištu, vrednuju se po fer vrijednosti. Društva moraju odrediti primarni izvor cijene za vrednovanje te sekundarni izvor cijene za vrednovanje, u slučaju da ne postoji cijena na primarnom tržištu. Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira protrgovanih na uređenom tržištu. Za fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira kojima se trguje u drugoj državi članici

EU ili državi članici OECD-a na aktivnom tržištu uzima se zadnja cijena trgovanja koja se objavljuje na službenim financijsko-informacijskim servisima.

Fer vrijednost prenosivih dužničkih vrijednosnih papira i instrumenata tržišta novca kojima se trguje u Republici Hrvatskoj na aktivnom tržištu izračunava se primjenom prosječne cijene trgovanja ponderirane količinom vrijednosnih papira te prijavljenih transakcija van uređenog tržišta, tj. na OTC tržištu gdje se transakcije dogovaraju između institucionalnih investitora. Instrumenti tržišta novca čiji je izdavatelj Republika Hrvatska mogu se vrednovati i metodom amortiziranog troška primjenom metode efektivne kamatne stope. Za fer vrijednost dužničkih vrijednosnih papira ili instrumenata tržišta novca kojima se trguje u drugoj državi članici EU ili državi članici OECD-a na aktivnom tržištu uzima se zadnja cijena trgovanja koja se objavljuje na službenim financijsko-informacijskim servisima. U slučaju da pojedini instrument tržišta novca nema primjerenu cijenu na službenim financijsko-informacijskim servisima, njegova fer vrijednost može se odrediti i metodom amortiziranog troška primjenom metode efektivne kamatne stope. Društva za vrednovanje nekog dužničkog vrijednosnog papira ili instrumenta tržišta novca kojima se trguje u drugoj državi članici EU ili državi članici OECD-a na aktivnom tržištu mogu koristiti i drugu cijenu, npr., cijenu dobivenu na osnovu modela, ako procijene da cijena na službenim financijsko-informacijskim servisima ne predstavlja fer vrijednost tog prenosivog vrijednosnog papira ili instrumenta tržišta novca.

UCITS fondovi, otvoreni alternativni fondovi (AIF) ili otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom koji imaju odobrenje za rad u državi članici OECD-a vrednuju se po cijenama udjela, a koje objavljuju društva za upravljanje navedenih fondova. Dionice zatvorenih alternativnih investicijskih fondova te udjeli ili dionice ETF-ova vrednuju se na isti način kao i prenosivi vlasnički vrijednosni papiri. Poslovni udjeli zatvorenog alternativnog investicijskog fonda procjenjuju se tehnikama vrednovanja. Ostala imovina (spot transakcije, repo poslovi, financijske izvedenice kojima se trguje na uređenim tržištima) vrednuju se sukladno pravilniku kojeg je propisala Hanfa. Financijske izvedenice kojima se ne trguje na uređenim tržištima vrednuju se prema modelu kojeg propisuje društvo za upravljanje. Financijska imovina koja se drži radi prikupljanja novčanih tokova mjeri se po amortiziranom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope ostvarene prilikom svakog pojedinačnog ulaganja.

U slučaju da se financijskim instrumentima ne trguje na aktivnom tržištu prema propisanim kriterijima tj. uvjetima za aktivno tržište, isti se vrednuju tehnikama procjene. Kriteriji za aktivno tržište propisani su pravilnikom kojeg je propisala Hanfa. Društva jednom mjesečno procjenjuju zadovoljavaju li prenosivi vrijednosni papiri, instrumenti tržišta novca te izvedeni financijski instrumenti uvjete aktivnog tržišta i to na kraju svakog kalendarskog mjeseca za prethodna tri mjeseca. Društva za procjenu fer vrijednosti financijskih instrumenata kojima se trguje na neaktivnim tržištima koriste više metoda za vrednovanje koje su u skladu s važećim međunarodnim računovodstvenim standardima i pozitivnim zakonskim propisima važećim u Republici Hrvatskoj. Odabir metode procjene pojedinog financijskog instrumenta ovisi o prevladavajućim okolnostima vezanim uz isti te dostupnosti podataka za pojedinu metodu procjene, a moguća je i uporaba kombinacije bilo kojih od prethodno navedenih tehnika procjene. Pretpostavke koje će se uzeti u obzir prilikom primjena tehnika vrednovanja moraju biti nepristrane, odnosno objektivne te odgovarati poslovnoj praksi, odnosno standardu industrije. Prilikom primjene određene tehnike vrednovanja koriste se primjereni, opći dostupni i relevantni ulazni podaci iz

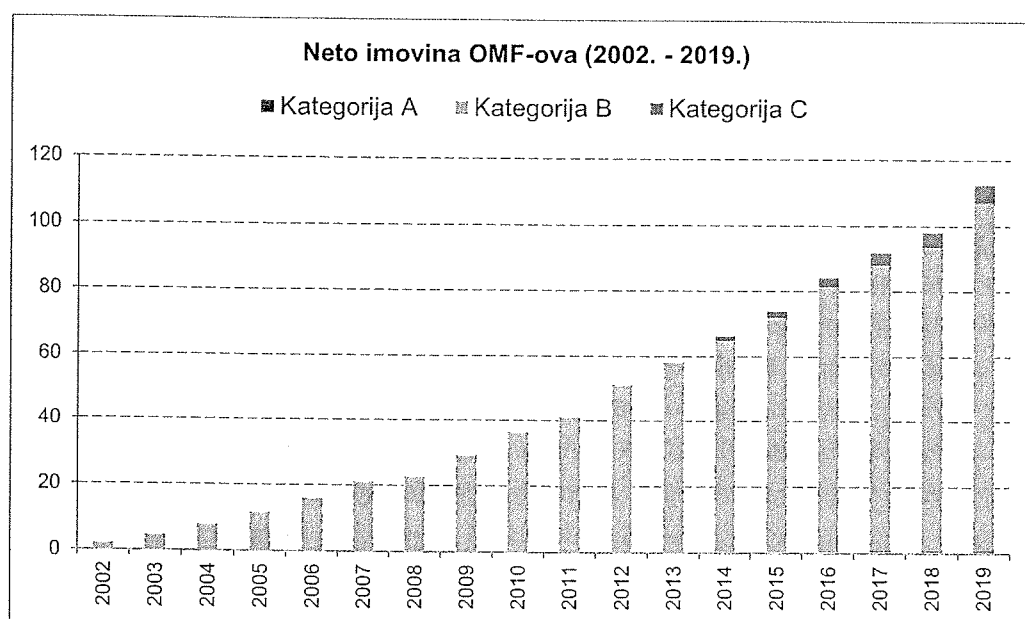
pouzdanih izvora, a u što manjoj mjeri podaci koji nisu javno dostupni te specifični za pojedinog izdavatelja. Metode za vrednovanje financijskih instrumenata kojima se trguje na neaktivnom tržištu definirane su internim aktima svakog od društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima. Ponovnim aktiviranjem trgovanja i ispunjenjem uvjeta aktivnog tržišta za neki financijski instrument, isti se počinje vrednovati sukladno pravilima vrednovanja za aktivno tržište.

Mirovinska društva su aktivno sudjelovala u postupku savjetovanja prilikom izrade pravilnika koji propisuje vrednovanje imovine mirovinskih fondova te smatraju da je postojeći način vrednovanja imovine mirovinskih fondova primjeren i da u najboljoj mjeri odražava fer vrijednosti pojedinih financijskih instrumenata, posebno onih koji su uvršteni na domaće uređeno tržište. S obzirom da velik dio imovine obveznih mirovinskih fondova čine obveznice Republike Hrvatske kojima se trguje na domaćem uređenom tržištu, u proteklom razdoblju rada mirovinskih fondova, tj. od 2002. godine, s velikom pozornošću se pristupalo odabiru optimalne metodologije vrednovanja navedenih obveznica.

3. Rezultati poslovanja obveznih mirovinskih fondova

Na kraju 2019. godine neto imovina OMF-ova dosegla je 112,6 milijardi kuna uz porast na godišnjoj razini od 14,75%. Neto mirovinski doprinosi uplaćeni u II. stup u 2019. godini iznosili su 6,7 milijardi kuna, dok su isplate iz II. stupa iznosile 1,2 milijardi kuna, a obvezni mirovinski fondovi su u 2019. godini svojim članovima zaradili 8,9 milijardi kuna. U 2019. godini ukupna uplata neto mirovinskih doprinosa u II. stup veća je za 8,2% u odnosu na prethodnu godinu. Kretanje neto imovine OMF-ova u periodu od osnivanja do kraja 2019. prikazano je na slici 4 i u tablici 1.

Slika 4: Kretanje neto imovine obveznih mirovinskih fondova od početka rada

Izvor: HANFA

Tablica 1: Neto imovina obveznih mirovinskih fondova po kategorijama (u mil. kuna)

Datum	Kategorija A	Kategorija B	Kategorija C	Ukupno
31.12.2005		11.714		11.714
31.12.2006		15.919		15.919
31.12.2007		21.002		21.002
31.12.2008		22.591		22.591
31.12.2009		29.265		29.265
31.12.2010		36.328		36.328
31.12.2011		41.067		41.067
31.12.2012		51.134		51.134
31.12.2013		58.238		58.238
31.12.2014	354	64.351	1.577	66.282
31.12.2015	417	71.352	2.236	74.005
31.12.2016	506	80.624	3.049	84.179
31.12.2017	590	87.375	3.960	91.925
31.12.2018	653	92.634	4.839	98.126
31.12.2019	829	106.120	5.650	112.598

Izvor: HANFA

3.1 Prinosi obveznih mirovinskih fondova

Prinosi OMF-ova, prikazani putem referentnih indeksa za pojedine kategorije fondova (MIREX A, MIREX B i MIREX C), u 2019. godini i od njihovog početka rada dani su u tablici 2.

Tablica 2: Prinosi obveznih mirovinskih fondova prikazani putem indeksa MIREX

	Prinos u 2019. godini (%)	Prinos od početka rada* (%)
MIREX A	13,22	8,16
MIREX B	9,04	5,67
MIREX C	5,43	5,89

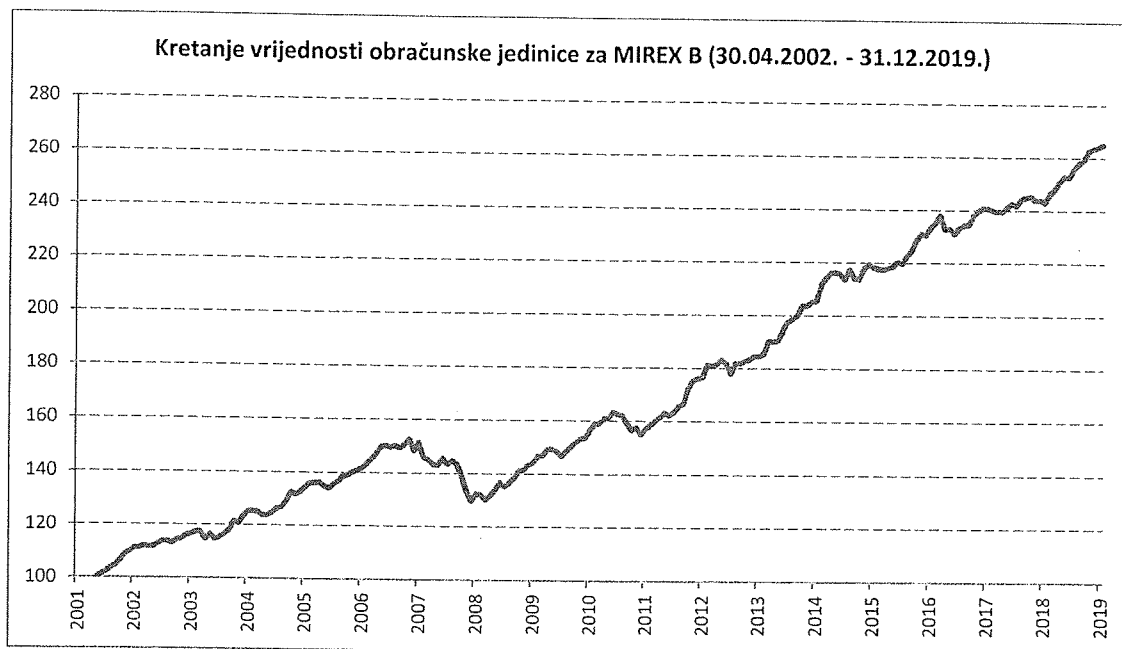
Izvor: HANFA

* prinos na godišnjoj razini

U 2019. godini najveće prinose su ostvarili OMF-ovi kategorije A, dok su najniže prinose ostvarili OMF-ovi kategorije C. S obzirom da fondovi kategorija A i C posluju tek od kraja kolovoza 2014. godine, prerano je dati ocjenu ostvarenih prinosa OMF-ova tih kategorija kroz duža razdoblja, tj. od njihovog osnutka. Međutim, nakon nešto više od pet godina rada fondova kategorije A i C vidimo da je prinos od početka rada fondova kategorije A veći od fondova kategorije C, a što odražava i njihova povećana rizičnost.

Na slici 5 prikazano je kretanje vrijednosti indeksa MIREX B, koji predstavlja prosječnu vrijednost OMF-ova kategorije B, a na kojem je vidljivo da je od početka rada njezina vrijednost i više nego udvostručena.

Slika 5: Kretanje vrijednosti indeksa MIREX B

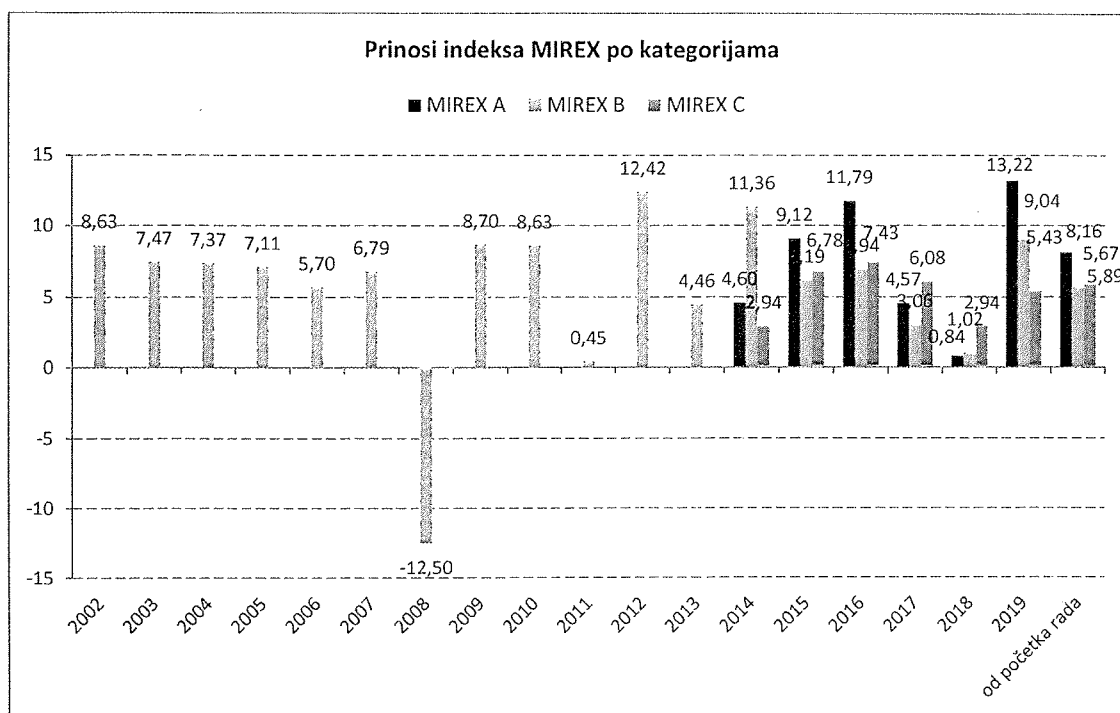

Izvor: HANFA

Prosječan godišnji prinos indeksa MIREX B u periodu od početka rada do kraja 2019. godine iznosi 5,67% što upućuje na ispunjavanje ključnih ciljeva mirovinske reforme – osiguravanje sigurnosti uplaćenih sredstava članova te postizanje prinosa koji će uvećati mirovinsku štednju. Na samom početku provođenja mirovinske reforme 2002. godine optimistične prognoze govorile su o mogućim prinosima OMF-ova od 2% iznad stope inflacije. Hrvatski OMF-ovi i dalje ostvaruju bolje rezultate od očekivanja, tj. prosjek godišnjih realnih prinosa OMF-ova kategorije B u periodu od osnivanja do kraja 2019. godine iznosi 3,77%.

Prinos indeksa MIREX A od početka rada 21. kolovoza 2014. godine do kraja 2019. godine, izražen na godišnjoj razini, iznosio je 8,16% dok je odgovarajući prinos za MIREX C iznosio 5,89%. Na slici 6 prikazani su prinosi indeksa MIREX za pojedinu kategoriju fondova po pojedinim godinama rada kao i od početka rada.

Slika 6: Godišnji prinosi indeksa MIREX za kategorije A, B i C

Izvor: HANFA

Zarade hrvatskih OMF-ova u 2019. godini iznosile su ukupno za sve fondove 8,9 milijardi kuna.

Tablica 4: Zarade obveznih mirovinskih fondova po kategorijama u 2019. godini

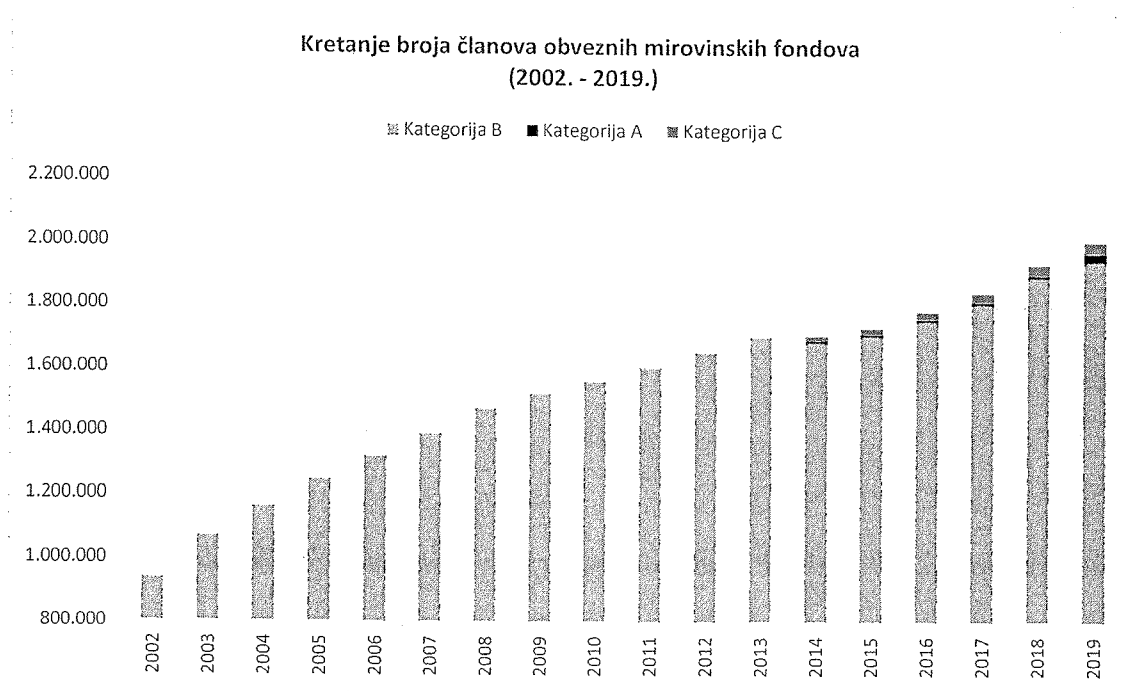
	Zarada fondova (mil. HRK)
OMF-ovi kategorije A	90
OMF-ovi kategorije B	8.566
OMF-ovi kategorije C	276
Ukupno	8.932

Najveći doprinos zaradama OMF-ova u 2019. godini ostvaren je kroz ulaganja u domaće državne obveznice te ulaganja na domaće i inozemna dionička tržišta.

4. Članovi obveznih mirovinskih fondova

Krajem 2019. godine u obveznim mirovinskim fondovima nalazilo se ukupno 2.010.403 članova, a porast u odnosu na prethodnu godinu iznosi 3,8%. Prosječan godišnji rast broja članova iznosi 4,6% u periodu od osnivanja do kraja 2019. godine. Na slici 7 prikazano je kretanje broja članova obveznih mirovinskih fondova od početka rada OMF-ova.

Slika 7: Kretanje broja članova obveznih mirovinskih fondova od početka rada

Izvor: HANFA

Pozitivna kretanja u gospodarstvu odrazila su se i na uplate članova obveznih mirovinskih fondova tako da su ukupne uplate u fondove po pojedinim društvima za upravljanje u 2019. godini rasle u rasponu od 7% do 11% posto u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, još je uvijek dosta veliki postotak članova obveznih mirovinskih fondova koji nisu imali uplate u 2019. godini, a taj se broj kreće oko 20%, ovisno o pojedinom fondu. S obzirom da se u tu grupu ubrajaju i članovi koji su radili preko ugovora o djelu te oni koji za svoj rad nisu primali plaću, očekujemo da će se njihovi računi puniti u budućnosti. Što se tiče izlazaka članova, navedeni brojevi su još uvijek relativno mali u odnosu na ukupno članstvo, a broj novih članova fondova (bez prelazaka u druge fondove po sili Zakona) još uvijek značajno premašuje broj članova koji izlaze iz fondova po osnovi odlaska u mirovinu i to za nešto više od 10 puta.

Tablica 5: Uplate, izlasci i promjene članstva u obveznim mirovinskim fondovima

		Allianz ZB d.o.o.	Erste d.o.o.	PBZ-CO d.d.	Raiffeisen d.d.
Prosječna mjesečna uplata u 000 kn	2018	191.312	76.550	93.052	154.038
	2019	204.655	84.822	102.222	166.189
	promjena %	7,0%	10,8%	9,9%	7,9%
Ukupna uplata u 000 kn	2018	2.295.748	918.604	1.116.623	1.848.452
	2019	2.455.856	1.017.866	1.226.659	1.994.266
	promjena %	7,0%	10,8%	9,9%	7,9%
Uplata po članu	2018	292,4	242,5	263,6	271,4
	2019	298,9	251,0	273,2	283,0
	promjena %	2,2%	3,5%	3,6%	4,3%
Broj članova bez uplata	2018	19,8%	19,2%	19,8%	20,7%
	2019	19,8%	19,1%	20,4%	21,1%
	promjena %	0,1%	-0,3%	3,0%	1,8%
Ukupni izlasci članova po osnovi odlaska u mirovinu		2.807	1.074	1.527	2.735
Prelasci iz fonda B u C po sili Zakona		2.761	926	1.327	3.042

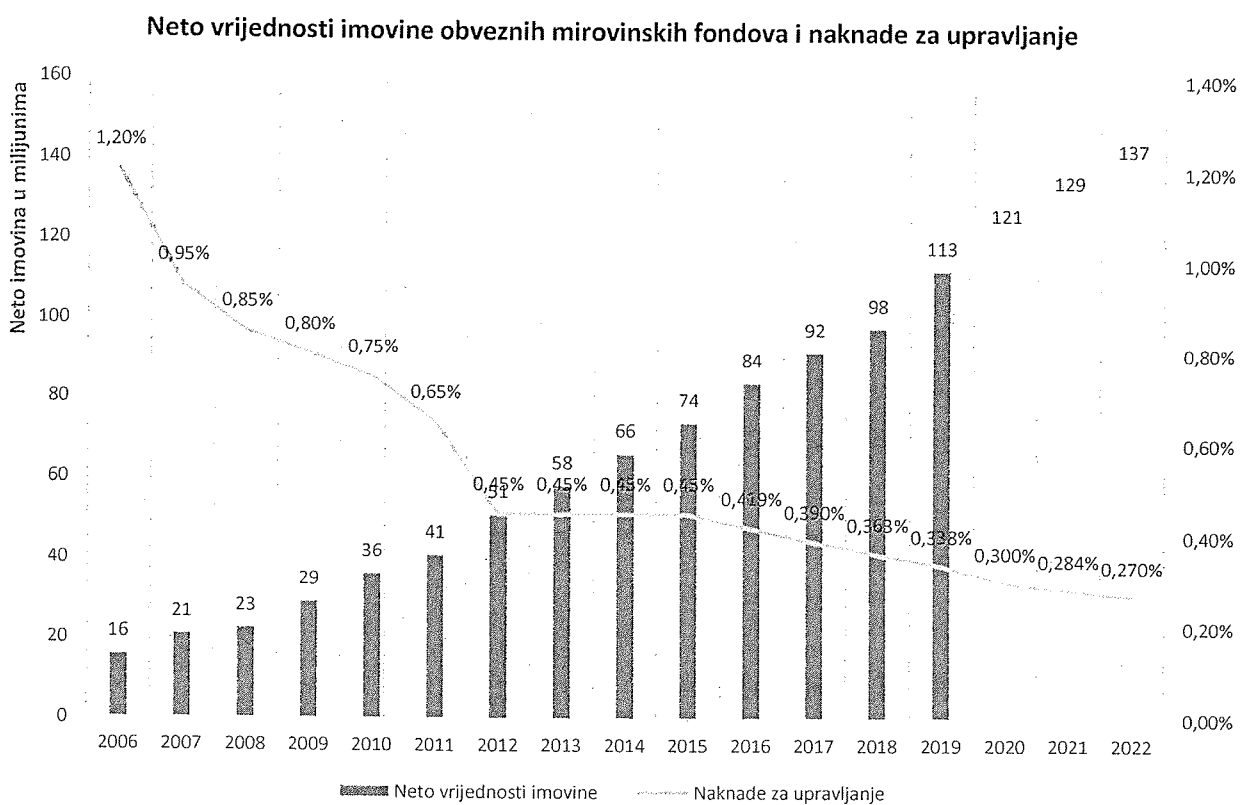
5. Naknade i zarade društava za upravljanje

Mirovinsko društvo radi pokrića svojih troškova može, sukladno zakonskim odredbama, zaračunati ulaznu, upravljačku i izlaznu naknadu. Društva su u 2019. godini prihodovala ulaznu naknadu u iznosu od 0,5% od uplaćenih doprinosa.

U 2019. godini najviša naknada za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima iznosila je 0,338% godišnje od osnove, tj. od ukupne imovine fonda umanjene za obveze spram ulaganja. Stopa naknade za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima umanjivat će se i u narednim godinama te će 2020. godine iznositi 0,3%, a za daljnje godine će se smanjivati godišnje za 5,5% u odnosu na stopu iz prethodne godine sve dok ne dosegne stopu od 0,27% što će se dogoditi 2022. godine. Također, društva imaju pravo na iznos naknade za upravljanje koji čini 20% ukupno naplaćenog iznosa naknade za upravljanje od strane svih društava koja upravljaju obveznim mirovinskim fondovima u obračunskom razdoblju od jedne kalendarske godine. Tijekom 2019. godine dva društva su obračunala i naplatila naknadu za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima veću od prethodno navedenog ograničenja te će se 55%

tako više naplaćenog iznosa naknade za upravljanje do 30. travnja 2020. godine uplatiti REGOS-u kako bi se izvršio raspored tih sredstava svim obveznim mirovinskim fondovima. Ovakav način povrata dijela naknade za upravljanje dodatno smanjuje stopu naknade za upravljanje za pojedina društva. Općenito se naknada za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima smanjivala tijekom godina kako je rasla njihova imovina. Slika 8 prikazuje kretanje neto vrijednosti imovine obveznih mirovinskih fondova i naknade za upravljanje u posljednjih 14 godina te projekciju kretanja u slijedećih nekoliko godina uz zakonom određeno smanjenje upravljačke naknade.

Slika 8: Neto vrijednost imovine obveznih mirovinskih fondova i naknade za upravljanje

Izlazna naknada naplaćuje se u prve tri godine članstva prilikom promjene društva za upravljanje. Ako se radi o promjeni u prvoj godini članstva, naknada iznosi 0,8% od ukupne imovine na osobnom računu člana, u drugoj godini 0,4%, a u trećoj 0,2%. Članovi obveznih mirovinskih fondova mogu promijeniti kategoriju fonda bez plaćanja naknade za izlaz jednom godišnje i to u mjesecu u kojemu su rođeni.

Imovina OMF-a može biti terećena i za naknadu depozitaru te za troškove, provizije ili pristojbe vezane uz stjecanje ili prodaju imovine OMF-a, uključujući i troškove radi zaštite odnosno očuvanja imovine. Naknada depozitaru ne može biti viša od 0,1% od prosječne godišnje neto vrijednosti OMF-a, a Hanfa svake godine odlukom utvrđuje visinu naknade depozitaru za narednu kalendarsku godinu. Tako je za

2019. godinu Hanfa donijela odluku o najvišoj naknadi u visini 0,025% od osnovice, tj. od ukupne imovine fonda umanjene za obveze spram ulaganja. Naknada depozitaru koja je teretila imovinu obveznih mirovinskih fondova u 2019. godini u prosjeku je smanjena u odnosu na prethodnu godinu i kretala se u rasponu od 0,019% do 0,025% od osnovice.

Prema dostupnim informacijama hrvatski OMF-ovi spadaju među najjeftinije pružatelje ove usluge u srednjoj i istočnoj Europi (tablica 6), a također prema ostvarenim prinosima spadaju među najuspješnije u istoj grupi zemalja (tablica 3).

Tablica 6: Naknade koje naplaćuju mirovinski fondovi u različitim zemljama

Država	Naknada za upravljanje	Ulazna naknada	Naknada za uspješnost
Hrvatska	0,30%	0,50%	-
Poljska	0,38%	0,11%	0,03%
Mađarska	0,53%	-	-
Makedonija	0,53%	0,72%	-
Slovačka	0,59%	0,11%	0,19%
Turska	0,71%	0,27%	-
Bugarska	0,79%	0,70%	0,08%
Španjolska	1,08%	-	-
Estonija	1,73%	-	-

Za razliku od ostalih zemalja, hrvatska društva koja upravljaju OMF-ovima imaju obvezu plaćanja troškova REGOS-a i Hanfe, tj. isti se plaćaju iz prihoda društava za upravljanje, a ne iz imovine fondova. Visina naknade za REGOS određena je u iznosu od 3,00 kn mjesečno po članu OMF-a u 2019. godini (2018.: 2,50 kn). Tijekom 2019. godine naknada Hanfi iznosila je 0,35‰ (2018.: 0,33‰) računano od osnovice koju čini ukupna vrijednosti imovine OMF-a. Da bi usporedba naknada za upravljanje po zemljama bila primjerenija, potrebno je naknadu hrvatskih OMF-ova ispraviti za trošak REGOS-a i Hanfe. U tom bi slučaju naknada za upravljanje koju Društva uprihode za 2019. godinu iznosila 0,21%. U nastavku slijedi prikaz naknada za REGOS i Hanfu koje su mirovinska društva platila u 2019. godini.

Tablica 7: Naknade za REGOS i Hanfu koje su plaćene u 2019. godini (u tisućama kuna), a odnose se samo na poslovanje obveznih mirovinskih fondova

Mirovinsko društvo	2019. godina	
	Naknada za REGOS	Naknada za Hanfu
Allianz ZB d.o.o.	23.875	14.088
Erste d.o.o.	11.925	5.135
PBZ CO d.d.	13.229	6.171
Raiffeisen d.d.	20.799	11.312
Ukupno	69.828	36.708

Društva su u 2019. godini ostvarila ukupne prihode u iznosu od 441 milijuna kuna (2018.: 457 milijuna kuna) što je pad od 3,5% u odnosu na prethodnu godinu. Osim prihoda od upravljanja mirovinskim fondovima, Društva su ostvarila i dodatne prihode od upravljanja vlastitim kapitalom, a koji je većim dijelom uloženi u hrvatske državne obveznice i evidentiran je u tablici 8 pod stavkom ostali prihodi.

Tablica 8: Prihodi i rashodi Društava u 2019. godini (u tisućama kuna)

	Allianz ZB d.o.o.*	Erste d.o.o.*	PBZ CO d.d.	Raiffeisen d.d.*
Naknada od uplaćenih doprinosa	16.292	5.794	6.170	11.445
Naknada od ukupne imovine fonda	151.019	60.193	60.263	116.483
Naknada za izlaz	10	1	0	3
Prihodi od upravljanja fondom	167.321	65.988	66.433	127.931
Ostali prihodi	729	2.384	4.085	6.269
Ukupni prihodi	168.050	68.372	70.518	134.201
Naknada za Hanfu	15.291	5.460	6.286	12.033
Naknada za REGOS	24.847	12.418	13.791	21.604
Troškovi marketinga i CRM-a	3.468	1.046	730	6.149
Ostali troškovi	28.787	3.109	1.310	115
Rashodi od upravljanja fondom	72.393	22.033	22.117	39.901
Troškovi osoblja	17.282	13.277	12.082	12.316
Ostali troškovi	7.008	7.431	7.561	10.534
Amortizacija	2.551	2.436	741	3.214
Rashodi od poslovanja društva	26.841	23.144	20.384	26.064
Ukupni rashodi	99.234	45.177	42.501	65.965
Dobit prije poreza	68.816	23.195	28.017	68.235
Porez	12.421	4.318	5.051	12.292
Neto dobit	56.395	18.877	22.966	55.943

*Društva Allianz ZB d.o.o., Erste d.o.o. i Raiffeisen d.d. upravljaju s obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima

Tijekom 2019. godine daljnji razvoj poslovanja doveo je do novog zapošljavanja, a time i do povećanja troškova osoblja pa i nekih drugih troškova kao što su: troškovi nadzora, troškovi REGOS-a, troškovi razvoja i unaprjeđenja informacijskog sustava, troškovi marketinga te ostali troškovi. Regulatorni nadzor ukazao je na potrebu daljnjeg unaprjeđenja poslovanja u smislu nadogradnje investicijskog procesa kroz ulaganja u nova aplikativna rješenja te podizanje razine sigurnosti pristupa informacijskim servisima. U želji da pruže što kvalitetniju uslugu svojim članovima Društva su u 2019. godini ulagala dodatna sredstva u komunikaciju i izvještavanje, a što je dodatno podiglo razinu transparentnosti prema članovima. Ukupni rashodi u 2019. godini iznosili su 253 milijuna kuna (2018.: 211 milijuna kuna), od toga su naknade za REGOS 73 milijuna kuna (2018.: 58 milijuna kuna), a za Hanfu 39 milijuna kuna (2018.: 32 milijuna kuna). Neto dobit za sva četiri društva u 2019. godini iznosila je 154 milijuna kuna (2018.: 202 milijuna kuna), tj. ista je manja za 24% od neto dobiti iz 2018. godine.

6. Utjecaj na razvoj gospodarstva i državnih financija Republike Hrvatske

Obvezni mirovinski fondovi (OMF-ovi) i u 2019. godini nastavljaju svoju ulogu ključnog čimbenika dugoročnog financiranja Republike Hrvatske na domaćem i međunarodnom tržištu. Tijekom 2019. godine na pet emisija izdanja obveznica Republike Hrvatske ukupne nominalne vrijednosti 30,8 milijardi kuna, obvezni mirovinski fondovi sudjelovali s gotovo 8 milijardi kuna, tj. s 25% od ukupno prikupljenih sredstava. Nešto niži udio financiranja države od strane OMF-ova posljedica je izdanja euroobveznice na inozemnom tržištu, na koju otpada više od trećine ukupno izdanog iznosa, a gdje je sudjelovanje domaćih OMF-ova bilo ograničeno zbog značajnog interesa inozemnih investitora.

Nadaj se, prema podacima s kraja 2019. godine OMF-ovi u svojim portfeljima drže oko 20% ukupno izdanih hrvatskih euroobveznica¹. Takva stabilnost baze investitora je iznimno bitna kod sekundarnog trgovanja, odnosno određivanja uvjeta izdanja (rok dospjeća, kupon), tako da mirovinski fondovi u značajnoj mjeri utječu i na uvjete vanjskog financiranja Republike Hrvatske. Pad kamatnih stopa i visoka likvidnost sustava pogoduju i domaćem korporativnom sektoru što se reflektira smanjenom potrebom za izdavanje korporativnih dužničkih instrumenata. Dodatno, u cilju efikasnog upravljanja kratkoročnom likvidnošću OMF-ovi predstavljaju značajnog kupca i na kratkoročnim izdanjima (emisije trezorskih zapisa).

2019. godinu obilježio je nastavak mirovinske reforme u sklopu koje je izmijenjen i Zakon o obveznim mirovinskim fondovima (ZOMF). Izmjenama su dodatno liberalizirani pojedini segmenti ulagačke politike OMF-ova, prvenstveno vezanim uz ulaganja u infrastrukturne projekte. Dodatno, izmjenama ZOMF-a omogućava se značajnija mogućnost ulaska u vlasničku strukturu izdavatelja vlasničkih vrijednosnih papira uvrštenih na uređeno tržište, čiji je izdavatelj dioničko društvo sa sjedištem u Republici Hrvatskoj, drugoj državi članici Europske unije ili državi članici OECD-a. Tako je pojedinom mirovinskom fondu omogućeno stjecanje do 25% jednog izdanja prenosivih vlasničkih vrijednosnih papira, odnosno i preko 25%, ali uz uvjet da takvo ulaganje ne prelazi 3% ukupne imovine pojedinog fonda. U budućnosti

¹ Euro denominirane obveznice dospjeća 2022., 2025., 2027., 2028., 2029. i 2030., te USD denominirane obveznice dospjeća 2020., 2021., 2023. i 2024.

očekujemo da će se regulatorni okvir i dalje prilagođavati, kako investicijskom ciljevima i mogućnostima mirovinskih fondova, tako i potrebama krajnjih korisnika (javnog i privatnog sektora).

Trend značajnih ulaganja OMF-ova u hrvatske kompanije nastavljen je i u 2019. godini, pri čemu se ističu ulaganja u društva Helios Faros d.d., Vis d.d., Modra Špilja d.d., Professio Energia d.d., Imperial Riviera d.d., The Garden Brewery d.d. i Meritus ulaganja d.d. Osim navedenog, OMF-ovi su aktivno participirali i na sekundarnom tržištu. Tako su povećani udjeli i u društvima ACI d.d., Adris grupa d.d., Arena Hospitality Group d.d., Atlantic grupa d.d., Čakovečki mlinovi d.d., Ericsson Nikola Tesla d.d., Hrvatski Telekom d.d., Končar-elektroindustrija d.d., Plava laguna d.d., Podravka d.d. i drugima.

Imajući na umu izrazito nisku likvidnost domaćeg tržišta dionica, mirovinska društva smatraju da je i dalje najprimjerenija strategija ulaganja upravo kroz izravne dokapitalizacije odabranih izdavatelja. Dokapitalizacijom je kompanija u mogućnosti sniziti troškove zaduženja, povećati profitabilnost te stvoriti pretpostavke za realizaciju planiranih kapitalnih ulaganja ili širenja putem preuzimanja drugih društava.

U pogledu korporativnog upravljanja, mirovinska društva mogu u nadzorne odbore društava u koje su uložila imovinu fondova predlagati i imenovati isključivo nezavisne stručnjake, čime se onemogućuje izravno članstvo društvima za upravljanje u nadzornim odborima. Bez obzira na navedeno, društva za upravljanje OMF-ovima nastaviti će kroz aktivno dioničarstvo (glasanjem na skupštinama izdavatelja sukladno prije definiranim smjernicama) i dalje nastojati podizati razinu korporativnog upravljanja i zalagati se za uvođenje najbolje prakse. Cilj je unaprijediti poslovne procese unutar izdavatelja i povećati njegovu održivu razinu profitabilnosti, uz istovremeno smanjivanje rizika poslovanja. Sukladno tome, mirovinska društva aktivno potiču prelazak izdavatelja u viši segment uređenog tržišta Zagrebačke burze (iz redovitog na službeno ili vodeće tržište), čime se povećava transparentnost poslovanja i standard korporativnog upravljanja.

Izmjenama zakona koje su stupile na snagu 1. siječnja 2019. godine, nastavljena je daljnja liberalizacija ulaganja u infrastrukturne projekte. Ulaganja u prenosive dužničke ili prenosive vlasničke vrijednosne papire koji služe za financiranje ili sekuritizaciju infrastrukturnih projekata na području Republike Hrvatske prepoznata su kao zasebna klasa imovine. Takvi projekti, uz obvezu uvrštenja na uređeno tržište, moraju imati dugoročne, stabilne i predvidljive novčane tokove, kako bi odgovarali ročnosti obveza mirovinskog fonda.

Nažalost, niti tijekom 2019. godine mirovinski fondovi nisu bili u mogućnosti iskoristiti takvu zakonsku mogućnost, s obzirom da niti jedan projekt nije došao do faze u kojoj bi pojedino mirovinsko društvo moglo tražiti odobrenje od Vlade Republike Hrvatske da klasificira izdavatelja tih vrijednosnih papira kao namjenskog izdavatelja u financiranje ili sekuritizaciju infrastrukturnih projekata. S obzirom na trendove na svjetskim financijskim tržištima, gdje se upravo u tom segmentu mirovinski fondovi pojavljuju kao najznačajniji ulagači, te potrebe Republike Hrvatske u području refinanciranja financijskih obveza infrastrukturnih projekata, smatramo da upravo domaći OMF-ovi mogu značajno doprinijeti razvoju te klase imovine. To vrijedi pogotovo za slučajeve kada bi to rezultiralo smanjenjem javnog duga Republike Hrvatske, što bi imalo značajne pozitivne posljedice prema smanjenju percepcije državnog rizika, odnosno manjim troškovima zaduženja.

7. Izmjene podzakonskih akata sukladno Zakonu o obveznim mirovinskim fondovima

U prvoj polovici 2019. godine obvezna mirovinska društva usklađivala su se sa posljednjim izmjenama Zakona o obveznim mirovinskim fondovima (NN 115/18). Tako su sva mirovinska društva do konca lipnja 2019. godine ispunila svoju zakonsku obvezu kojom su u svim društvima/izdavateljima u kojima su predlagala i/ili imenovala člana nadzornog odbora, istog člana opozvala te predložila nezavisnog člana koji ima odgovarajuće stručne i druge kvalifikacije. Nastavno na predmetnu obvezu, u istom roku, obvezna mirovinska društva su putem UMFO-a usvojile kodeks postupanja kojim su uređena pitanja korporativnog upravljanja u izdavateljima u koja ulažu fondovi, potrebne kvalifikacije članova nadzornih odbora, način njihova izbora i ostala relevantna pitanja.

Nadalje, sukladno izmjenama Zakona, do konca lipnja 2019. godine Vlada Republike Hrvatske je na prijedlog ministra nadležnog za mirovinski sustav imenovala po jednu osobu u nadzorne odbore obveznih mirovinskih društava. Imenovani članovi zastupaju interese članova mirovinskog fonda te zadovoljavaju sve uvjete za obavljanje funkcije člana nadzornog odbora obveznog mirovinskog društva sukladno Zakonu i podzakonskim aktima.

Tijekom 2019. godine društva su posredstvom UMFO-a s Hanfom radila na izmjenama i dopunama podzakonskih akata te je Upravno vijeća Hanfe krajem godine usvojilo paket pravilnika iz područja rada obveznih mirovinskih fondova. Navedeni pravilnici doneseni su u skladu s reformom mirovinskog sustava prema zadnjim izmjenama Zakona, a u svrhu provođenja što kvalitetnijeg i boljeg nadzora. Tako su iz područja poslovanja mirovinskih fondova usvojeni: Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o utvrđivanju neto vrijednosti imovine i vrijednosti obračunske jedinice obveznog mirovinskog fonda, Pravilnik o godišnjim, tromjesečnim i drugim izvještajima obveznog mirovinskog fonda, Pravilnik o odobrenju osnivanja i statuta obveznog mirovinskog fonda, Pravilnik o promidžbi, informativnom prospektu i ostalim informacijama za članove obveznih mirovinskih fondova, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o organizacijskim zahtjevima za mirovinsko društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondovima, Pravilnik o dozvoljenim ulaganjima i dodatnim ograničenjima ulaganja obveznog mirovinskog fonda, Pravilnik o izmjenama i dopunama Pravilnika o dozvoljenim ulaganjima.

U promatranom razdoblju Hanfa je pred mirovinska društva stavila i potrebu usklađenja s brojnim smjernicama. Primjerice, usvojene su Smjernice o referentnim vrijednostima (tzv. benchmarku) koje koriste mirovinska društva kod ulaganja u prenosive vlasničke vrijednosne papire. U skladu sa Zakonom, kada mirovinsko društvo ulaže imovinu obveznog mirovinskog fonda u prenosive vlasničke vrijednosne papire uvrštene na uređeno tržište mora koristiti jednu ili više referentnih vrijednosti koje priznaje Hanfa ili odabrati neke druge referentne vrijednosti uz obrazloženje razloga takvog odabira. Slijedom navedenog, Hanfa je donijela ove smjernice te obavijestila mirovinska društva o referentnim vrijednostima koje priznaje.

Referentna vrijednost (eng. benchmark) je tržišni indeks s kojom se uspoređuje uspješnost ulaganja, a koristi se radi periodičke usporedbe investicijske strategije te procjene jesu li ostvareni rezultati mirovinskog fonda bolji ili lošiji od strateških smjernica. Referentna vrijednost predstavlja vrijednost koja bi se postigla korištenjem tzv. pasivne strategije ulaganja u određenu klasu imovine te omogućava

usporedbu uspješnosti ulaganja. Mirovinska društva su dužna poduzeti sve potrebne aktivnosti radi usklađenja s ovim smjernicama do polovine ožujka 2020. godine te u roku od 10 radnih dana nakon isteka navedenog roka dostaviti Hanfi obavijest o usklađenju.

Nadalje, tijekom 2019. donijete su smjernice kojima se definiraju uređeni sustavi za prikupljanje kapitala koje će Agencija priznavati, a putem kojih će obvezni mirovinski fondovi moći ulagati u vrijednosne papire i udjele u start-up kompanijama koje se financiraju putem platformi za skupno financiranje (tzv. crowdfunding platformi). Riječ je o Smjernicama o uređenim sustavima za prikupljanje kapitala koje su izrađene u skladu sa Zakonom te podrazumijevaju trgovinske platforme na kojima je malim i srednjim poduzećima, osobito inovativnim i start-up poduzećima, omogućen pristup financiranju. Također, smjernice se odnose i na multilateralne trgovinske platforme u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala.

Ulaganje u ovakva poduzeća uključivat će i specifične rizike, posebice rizik likvidnosti, rizik neisplate dobiti te rizik gubitka cjelokupnog ulaganja, posebice kod tzv. start-up poduzeća. Navedeni rizici će varirati ovisno o nacionalnom okviru koji uređuje poslovanje crowdfunding platforme, o tome radi li se o start-up projektu ili malom i srednjem poduzeću koje traži dodatno financiranje za rast poslovanja, kao i pravilima rada same platforme i razini i vrsti informacija koje platforma i vlasnik projekta pružaju potencijalnim investitorima.

U listopadu 2019. usvojene su i Smjernice kojima se dodatno opisuju situacije koje se smatraju sukobom interesa koje se također odnose na obvezna mirovinska društva i mirovinske fondove te koje donose primjere situacija koje se mogu smatrati sukobom interesa.

8. Projekti financijske pismenosti

Udruga društava za upravljanje mirovinskim fondovima i mirovinskih osiguravajućih društava (UMFO) posvećuje veliku pozornost informiranju korisnika, pa je tako i u 2019. godini nastavila s aktivnim radom na promicanju informiranosti članova mirovinskih fondova i financijskoj pismenosti kao društveno važne teme. Godinu 2019. obilježile su implementacije novih zakonskih regulativa te suradnja s nadležnim institucijama i Ministarstvom rada i mirovinskog sustava na pripremama istoga. UMFO je u 2019. godini nastavio aktivnu suradnju s Ministarstvom financija, kao aktivan član radne skupine za Financijsku pismenost, te komunikaciju s ključnim tijelima kao što su HANFA, HUP, HGK, Agencija za odgoj i obrazovanje (AZOO), Zagrebačka burza, Ekonomski fakultet i dr. UMFO je tijekom 2019. godine surađivao na projektima koje su pokrenule prethodno navedene institucije.

Financijsko obrazovanje postaje sve potrebnije kako bi građani mogli odgovorno planirati potrošnju i štednju. Veća financijska pismenost od koristi je i korisnicima i pružateljima financijskih usluga. Važan aspekt financijske pismenosti je mirovinska financijska pismenost. Danas je životni vijek dulji, a demografske promjene u svim europskim zemljama mijenjaju stare paradigme. U nastavku dajemo pregled najznačajnijih samostalnih projekata.

Mala akademija financija (MAFIN) je projekt realiziran u suradnji s Ministarstvom znanosti, AZOO, Ekonomskim fakultetom i medijskim partnerom Večernjim listom, a trajao je kroz čitavu školsku 2018/19. godinu. Na natječaj se prijavilo 76 osnovnih škola diljem Hrvatske, a u drugi krug ušlo je njih

20, koje su slušale edukaciju iz financijske pismenosti/mirovinska pismenost koju su održavale docentice s Ekonomskog fakulteta. Učenici su u zavisnosti od dobi (10-14 godina) učili o važnosti mirovinske štednje, odnosno što su to mirovine i zašto su važne, kako se mirovine financiraju, koja je razlika između I., II. i III. mirovinskog stupa, kako izraditi kućni budget, itd. Njih 400 prošlo je edukaciju i na kraju školske godine prisustvovalo završnoj svečanosti upriličenoj u Nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici. Tijekom trajanja projekta provedeno je i istraživanje tržišta u kojem je sudjelovalo ukupno 715 učenika osnovnih škola.

Istraživanje je pokazalo kako djeca imaju iznimno pozitivne stavove o štednji. Djeca pretežito vjeruju da bi ih roditelji podržali u štednji, štednju doživljavaju kao nešto zabavno, korisno i pozitivno. Nadalje, vjeruju da je štednja pod njihovom kontrolom i imaju namjeru štedjeti novac. Osim edukacije koja je provedena u 20 osnovnih škola u Hrvatskoj, Večernji list kontinuirano je pratio i izvještavao s edukacijskih radionica te u svom tiskanom i on-line izdanju objavljivao edukativne tekstove iz područja financijske pismenosti.

U sklopu projekta Financijska pismenost u suradnji s časopisom 24 sata kreirana je digitalna platforma pod nazivom Moja mirovina koja educira građane o štednji, ulaganjima i temama iz mirovinske financijske pismenosti s naglaskom na teme vezane uz štednju u II. i III. mirovinskom stupu. Cilj ovog projekta je podizati percepciju o mirovinskim fondovima kao rješenju za cjeloživotnu štednju. Projekt je započeo u ožujku 2019. godine i kontinuirano je trajao do kraja godine. Za komunikaciju s čitateljima korišteni su različiti komunikacijski formati (uobičajeni članci, promotivni članci, prilozi, video prilozi). Ukupan broj čitanja bio je gotovo 800.000.

Svskog mjeseca 78% hrvatskih građana traži informacije o robama i uslugama putem interneta, stoga je UMFO pokrenuo digitalnu kampanju pod nazivom Crno na bijelo s ciljem povećanja svjesnosti o važnosti štednje u II. mirovinskom stupu i značaju prinosa koje ostvaruju obvezni mirovinski fondovi, te s ciljem poticanja građana da se dodatno informiraju o mirovinskoj štednji i provjere stanje na svom računu. Tijekom kampanje 7.055 osoba zatražilo je uvid u stanje na osobnom računu, 942.647 osoba vidjelo je Crno na bijelo kampanju na YouTube kanalu, a ukupni doseg kampanje iznosio je 1,1 milijun pogleda.

Tijekom 2019. godine UMFO je realizirao ukupno 6 kampanja iz područja financijske pismenosti te tako ostvario kontinuirano prisutnost putem medija o ovoj izuzetno važnoj temi.

9. Očekivane mirovine i budućnost mirovinske reforme

Mirovinska reforma u Republici Hrvatskoj provedena prije devetnaest godina prvenstveno je imala za cilj stabiliziranje mirovinskog sustava i stvaranje temelja za dugoročni i održivi mirovinski sustav koji će odgovoriti na sva nepovoljna kretanja koja na njega imaju utjecaj. Izrazito nepovoljna demografska kretanja sa sve većim brojem umirovljenika, sve manjim brojem radno aktivnog stanovništva i nemogućnosti proračunskog financiranja budućih mirovina bili su razlog uvođenja kapitaliziranog mirovinskog sustava u kojem će osobna imovina u obveznim mirovinskim fondovima II. stupa, predstavljati osnovicu za isplatu mirovina budućih umirovljenika.

Dodatno, akumuliranje štednje u II. stupu imalo je za cilj i smanjivanje mirovinskih izdataka koji se financiraju iz uplate doprinosa i proračuna, povećanje odgovornosti pojedinca za svoju socijalnu sigurnost u starosti i stimuliranje duljeg ostanka u svijetu rada. Naime, mirovina iz II. stupa izravno ovisi o visini kapitaliziranih doprinosa i očekivanom trajanju života, čime se kombinirani mirovinski sustav prilagođava demografskim promjenama. Posljedično, kombinirani mirovinski sustav temeljen na tri stupa omogućava dugoročno višu razinu mirovina uz nižu stopu doprinosa.

Zakonom o obveznim mirovinskim fondovima iz 2014. godine, definirana su tri obvezna mirovinska fonda različitih kategorija, tj. različitih strategija ulaganja: A, B i C. Radi se, naime, o modelu cjeloživotnog ulaganja imovine mirovinskih fondova na način da je svakoj dobnoj kategoriji članova obveznih mirovinskih fondova ponuđena primjerena strategija ulaganja koja u konačnici osigurava optimalno upravljanje imovinom kako članova koji su na početku štednje za mirovinu, tako i onih članova koji su pri kraju svoje štednje i odlasku u mirovinu

Prema podacima Svjetske banke, zamjenski cjeloživotni model s mirovinskim fondovima različitih profila rizičnosti uvelo je desetak zemalja, među kojima su Čile, Estonija, Meksiko, Peru, Slovačka, Poljska, Slovenija i Litva, dok se za uvođenje takvog modela pripremaju Bugarska i Kolumbija. Time se hrvatski mirovinski sustav ubraja u naprednije mirovinske sustave, koji osim tri stupa koji će biti izvor budućih mirovina i unutar II. stupa članovima omogućava da izborom portfelja aktivno utječu na visinu svoje mirovinske štednje kao što je to već omogućeno putem III. stupa koji je dobrovoljan.

Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju, kojeg je Sabor Republike Hrvatske usvojio u prosincu 2018., donio je značajnu novost vezanu uz kombinirane mirovine iz I. i II. stupa. Naime, prijašnjim zakonskim rješenjem osiguranici koji su u mirovinu odlazili iz kombiniranog sustava nisu imali pravo na dodatak na mirovinu iz I. stupa. Novim zakonskim rješenjem pravo na dodatak na mirovine imat će i osiguranici koji će mirovinu primati iz kombiniranog sustava (I. i II. stupa). Dodatno, prilikom podnošenja zahtjeva za starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu omogućen je istup iz obveznog mirovinskog osiguranja individualne kapitalizirane štednje (II. stupa) i osiguranicima koji su obvezno bili osigurani u oba mirovinska stupa, a na dan 1. siječnja 2002. su bili mlađi od 40 godina.

Ako osiguranik izabere ostanak u II. stupu onda se uz priznanje prava na osnovnu mirovinu određuje i mirovina iz II. stupa prema programu mirovinskog osiguravajućeg društva (MOD), a sredstva s osobnog računa prenose se u MOD s kojim sklapa ugovor o mirovini. Osiguranici koji biraju ostanak u II. stupu mogu podići 15% sredstava s osobnog računa u MOD-u na temelju ugovora o mirovini, a ista se mogu isplatiti samo korisnicima starosne i prijevremene starosne mirovine ostvarene prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. Dodatno, isplata se može ugovoriti samo ako je osnovna starosna, odnosno prijevremena starosna mirovina, veća od najniže mirovine prema Zakonu o mirovinskom osiguranju uvećana za 15%. Ove promjene u sustavu izjednačile su u pravima članove obveznih mirovinskih fondova s osiguranicima koji su bili članovi samo I. stupa. Po odlasku u mirovinu članovi obveznih mirovinskih fondova mogu birati model koji je za njih u tom trenutku povoljniji.

9.1. Ostvarivanje prava na starosnu/prijevremenu starosnu mirovinu iz II. stupa od 1. siječnja do 31. prosinca 2019. godine²

Kako bi član fonda mogao odabrati povoljniju mirovinu, REGOS je putem mrežnog servisa prikupljao informativne izračune mirovina od Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje (HZMO) i mirovinskog osiguravajućeg društva (MOD) i dostavljao ih na kućnu adresu člana fonda. U 2019. godini REGOS je dostavio informativne izračune mirovina na kućne adrese za 4.701 budućeg korisnika mirovine. Osobnu izjavu o izboru mirovine u 2019. godini dalo je ukupno 4.410 osiguranika, od čega je 2.525 osiguranika (57,26%) odabralo mirovinu samo iz I. stupa, a 1.885 osiguranika (42,74%) odabralo je mirovinu iz I. i II. stupa. U 2019. godini HZMO je dostavio REGOS-u podatke iz Rješenja o priznavanju prava na starosnu ili prijevremenu starosnu mirovinu za 1.822 osiguranika koji su odabrali mirovinu iz I. i II. stupa.

Po izboru MOD-a, REGOS zatvara osobni račun i ukupno kapitalizirana sredstva s osobnog računa člana fonda doznava odabranom MOD-u. Tijekom 2019. godine REGOS je zatvorio 1.731 osobnih računa te doznačio u MOD 398,8 milijuna kuna. Izmjenama Zakona uvedena je mogućnost jednokratne novčane isplate od 15% u bruto iznosu od ukupno kapitaliziranih sredstava doznačenih MOD-u, ako je osnovna mirovina iz mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti veća za 15% od najniže mirovine iz I. stupa prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. U 2019. godini ukupno je obrađeno 1.398 ugovora za starosnu/prijevremenu starosnu mirovinu, a jednokratnu isplatu primilo je 1.134 korisnika (81,12%) u ukupnom iznosu 43.927.264,76 kuna.

Pri svakoj isplati mirovine, kao i pri jednokratnoj isplati 15% od ukupno kapitaliziranih sredstava doznačenih MOD-u, mirovinsko osiguravajuće društvo obračunava i uplaćuje porez na dohodak i prirez porezu na dohodak sukladno Zakonu o porezu na dohodak te korisniku mirovine isplaćuje neto iznos. Stope poreza za umirovljenike umanjene su za 50% i iznose 12% i 18%, ovisno o poreznim razredima. Temeljem konačnog obračuna poreza na dohodak kojeg obračunava Porezna uprava, korisnik mirovine može imati obvezu za uplatu poreza ili povrat više plaćenog poreza na dohodak, ovisno o ostvarenim primitcima i korištenim osobnim odbicima u toj godini.

Iz navedenih podataka je vidljivo da je kombiniranu mirovinu iz oba stupa do sada odabralo 42,74% osiguranika, dok se prethodnih godina najveći broj osiguranika vraćao u I. stup zbog dodatka od 27% na mirovinu samo iz I. stupa. Primjerice, u 2018. godini zbog mirovine samo iz I. stupa zatvoreno je 5.455 osobnih računa, a zbog mirovine iz II. stupa zatvoreno je 108 osobnih računa članova fonda. Do promjene trenda je došlo jer od 1. siječnja 2019. godine osiguranicima koji odaberu mirovinu iz oba stupa, na mirovinu iz I. stupa određuje se dodatak na mirovinu od 27% za mirovinski staž ostvaren do 31. prosinca 2001. godine, a na dio mirovine iz I. stupa koja im pripada za mirovinski staž od uvođenja II. stupa, tj. od 1. siječnja 2002. godine određuje se dodatak od 20,25%. Osnovnu mirovinu s dodatkom od 27% i 20,25% isplaćuje Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

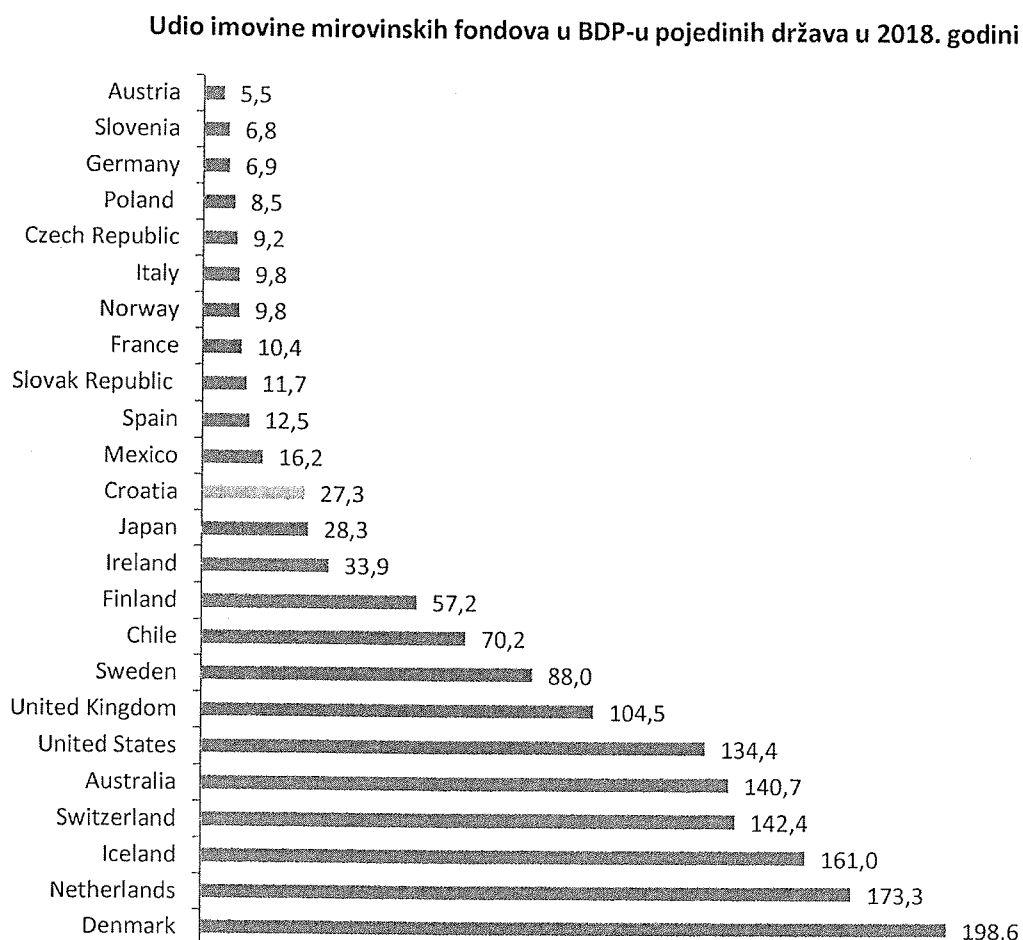
² Izvor: REGOS, Ostvarivanje prava na starosnu/prijevremenu starosnu mirovinu iz obveznog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje (II. stup) od 01.01. do 31.12.2019. godine uz statističke pokazatelje

Uvođenjem dodatka i na kombiniranu mirovinu, osigurana je primjerenija razina mirovina iz oba stupa. Odabiru kombinirane mirovine pridonijela je i mogućnost ostvarivanja prava na jednokratnu isplatu 15% u bruto iznosu od sredstava doznačenih MOD-u. Promatrajući trenutne pokazatelje, u budućnosti se može očekivati sve veći udio mirovina iz oba stupa u odnosu na mirovine samo iz I. stupa.

9.2. Učinci reforme mirovinskog sustava

Udio imovine mirovinskih fondova u veličini nacionalne ekonomije, mjereno udjelom u BDP-u, predstavlja ključni indikator značaja pojedinog mirovinskog sustava. Na slici 9. dan je usporedni prikaz udjela imovine mirovinskih fondova u BDP-u sa zemljama OECD-a za 2018. godinu za koju imamo usporedive podatke.

Slika 9: Udio imovine mirovinskih fondova u BDP-u pojedinih država u 2018. godini

Izvor: OECD Pension Markets in Focus 2019

Ukupna imovina pod upravljanjem obveznih mirovinskih fondova u Republici Hrvatskoj na kraju 2018. godine iznosila je preko 98 milijardi kuna što je iznosilo preko 27% udjela u BDP-u, čime je premašen minimum od 20% kojim se po definiciji OECD-a neki mirovinski sustav određene zemlje svrstava u zrele

mirovinske sustave. Dodatno, gledajući od 2009. godine, Hrvatska je među tri vodeće zemlje po rastu udjela imovine mirovinskog sustava u BDP-u.

9.1 Dugoročne projekcije održivosti mirovinskog sustava u Republici Hrvatskoj

Mirovinski sustavi u svijetu, pa tako i u Republici Hrvatskoj, predmet su rasprava i propitivanja dugoročne održivosti i smjera kretanja u budućnosti. Globalna demografska kretanja u kojima stanovništvo stari i pogoršava se omjer radno aktivnog stanovništva i umirovljenika te sve veća izdvajanja za isplate mirovina, predstavljaju izazov i za razvijene zemlje koje preispituju postojeće modele.

Demografska studija profesora Šterca iz 2017. godine potvrđuje daljnja nepovoljna demografska kretanja u Republici Hrvatskoj te navodi kako zabrinjava činjenica kako je broj umirovljenika i broj nezaposlenih od 1.441.166 osoba gotovo jednak ukupnom broju aktivnih osiguranih radnika od 1.466.654 osoba, a tek neznatno manji od broja zaposlenih po Državnom zavodu za statistiku od 1.589.000 osoba. Pritom, kako navodi, od neaktivnih nisu još niti spomenuti učenici osnovnih i srednjih škola, studenti i nesposobni za rad (ukupno oko 650.000 osoba). Nadalje, studija navodi da je nezaposlena, umirovljenička i ostala neaktivna populacija veća od zaposlene za preko 500.000 osoba. Sve ove činjenice čine mirovinski sustav neodrživim u dužem vremenskom razdoblju. U zaključcima svoje studije prof. Šterc navodi kako će se klasični mirovinski sustav iz temelja morati mijenjati uvođenjem usmjerene štednje za osiguravanje budućnosti jer model sa samo jednim stupom neće moći izdržati pritiske, kako zbog demografskih parametara tako i zbog negativnih trendova.

Da je hrvatski mirovinski sustav održiv s fiskalnog stajališta, smatra i dr. Nestić koji kaže da isti u budućnosti ne bi trebao generirati pretjerane izdatke državnog proračuna. Dr. Nestić nadalje ističe da su temeljni problem relativno niske mirovine, odnosno održivost sustava sa socijalnog stajališta te smatra da u promišljanjima budućih promjena u mirovinskom sustavu treba prvenstveno tražiti prostor za povećanje mirovina pri čemu treba zadržati fiskalnu održivost sustava. Te su promjene moguće, kako kaže, ali uz podjelu „tereta“ reformi između samih građana i države te smatra da će građani, tj. radnici, trebati raditi nešto duže prije nego odu u mirovinu, a možda će morati izdvajati i veći postotak iz svojih plaća za mirovinsko osiguranje. Nadalje, dr. Nestić smatra da je država dužna urediti sustav tako da pronađe ravnotežu između načela solidarnosti i načela uzajamnosti. Dodaje kako načelo solidarnosti upućuje na osiguranje većih mirovina socijalno ugroženim starijim osobama i osobama s gubitkom radne sposobnosti nego bi to bilo temeljem uplata doprinosa, dok načelo uzajamnosti zahtijeva da oni koji su više uplaćivali u mirovinski sustav ostvare i više mirovine.

Dr. Nestić nadalje zaključuje da, iako postoje određene dvojbe, većina stručnjaka ipak smatra da se mirovinski sustav koji kombinira javni sustav međugeneracijske solidarnosti, tj. I. stup s individualnom kapitaliziranom mirovinskom štednjom te II. i III. stupom, može bolje nositi s demografskim problemima od sustava koji je baziran isključivo na I. stupu. Zaključuje da je sadašnji obvezni mirovinski sustav, postavljen na dva stupa, u Hrvatskoj u suštini dobro postavljen i da nema potrebe za njegovim radikalnim mijenjanjem, ali ima potrebe i mogućnosti da se on doraduje i bolje regulira s ciljem osiguranja viših mirovina.

